Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 68 (5659).
22 МАРТ 1985 й.
ЖУМА
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган.
Баҳоси 3 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросида

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси навбатдаги мажлисида КПСС Марказий Комитети навбатдан ташқари Пленумининг экономикани интенсив ривожлантириш йўлига ўтказишда ҳал қилувчи бурилишга, совет жамиятини социал-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштиришга эришишда партияни, давлат органларини ва жамоат ташкилотларини, халқ хўжалиги механизмининг барча бўғинларини сафарбар этишга қаратилган йўл-йўриқларидан келиб чиқадиган вазифаларни муҳокама қилди. Меҳнат, давлат ва партия интизомини мустаҳкамлаш, дабдабабозлик ва масъулиятсизликнинг ҳар қандай кўринишларига қарши, социалистик турмуш нормаларига зид бўлган барча нарсаларга қарши қатъий курашиш зарурлиги алоҳида таъкидлаб ўтилди.

Совет Иттифоқи бундан буён ҳам тинчлик ва тараққиёт йўлини қатъият ҳамда изчиллик билан ўтказиб бориши, тинчлик ва тинч-тотув яшаш ленинча принципларига амал қилавериши таъкидланди.

Шу жиҳатдан ўтган ҳафта КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг Варшава Шартномасида қатнашувчи мамлакатлар партиялари ва давлатларининг раҳбарлари билан бўлиб ўтган дўстона учрашуви катта аҳамиятга эга бўлди. Ана шу учрашувдаги фикрлашувлар муҳокама этилган муҳим масалаларга бир хилда ёндашилаётганлигини тасдиқлади. Бундай ёндашув қардош мамлакатларнинг ҳар томонлама алоқаларини янада ривожлантириш ва такомиллаштиришга, уларнинг сиёсий, иқтисодий, идеологик, мудофаа соҳаларидаги ва бошқа соҳалардаги мустаҳкам баҳамжиҳат ҳаракатига хизмат қилади.

Ҳамдўстликнинг муштарак манфаатлари Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг олий даражадаги Иқтисодий кенгаши қарорлари изчиллик билан амалга оширилишини, иқтисодий ҳамкорлик социалистик интеграцияни чуқурлаштириш йўлидан ривожланиб боришини тақозо этади. Кучлар жамланганида қардош мамлакатларнинг ҳар бири халқ хўжалиги соҳасида тобора кўпроқ самара олади. Социалистик ҳамдўстлик жаҳон майдонида социализм позицияларини бундан буён ҳам мустаҳкамлаш, ядро урушининг олдини олишга қаратилган ҳаракатларни кучайтириш учун зарур потенциалга эгадир. Бу ишда тинчликни таъминлашнинг ишончли воситаси — Варшава Шартномаси ташкилоти бундан буён ҳам муҳим роль ўйнайверади.

Сиёсий бюро дўстона учрашув, бошқа социалистик мамлакатлар делегацияларининг раҳбарлари билан суҳбатларнинг якунларини тўла-тўкис маъқуллаб, ана шу учрашув ва суҳбатларда КПСС билан Совет давлати иттифоқчиларимиз билан қардошларча дўстликни авваладагидек сақлаш ва бутун чоралар билан мустаҳкамлашга, ташқи сиёсий ишларда социализм мамлакатларига афзаллик беришга бўлган иродани изҳор этганликларини тасдиқлади.

М. С. Горбачев, Н. А. Тихонов ва А. А. Громико ўртоқлар жаҳондаги кўпгина давлатларнинг Москвага келган раҳбарлари билан ўтказган суҳбатлари катта аҳамиятга эга эканлиги қайд этиб ўтилди. Ана шу суҳбатларда Совет Иттифоқи тинчликни мустаҳкамлашга, халқлар ўртасида тенг ҳуқуқли муносабатларни ўрнатишга қаратилган йўлни изчиллик билан ўтказаётганлиги янги куч билан изҳор этилди. Ана шу мақсадлар учун курашда Осиё, Африка ва Лотин Америкасидаги қўшилмаган мамлакатлар бундан буён ҳам бизнинг шерикларимиз ва дўстларимиз бўладилар. 70-йиллардаги кескинликни юмшатиш тажрибаси исботлаганидек, капиталистик давлатлар билан муносабатлар ҳам тинч-тотув яшаш ва ҳамкорлик руҳида талай даражада ривожланиши мумкин, фақат бунга ўзаро тайёрлик мавжуд бўлиши шарт. Совет Иттифоқи бунга тайёрдир. Ҳозирги бош вазифа — космосда қуролланиш пойгасининг олдини олиш ва ерда шундай пойгани тўхтатиш, пировард натижада ядро қуролини батамом ва ҳамма жойда йўқ қилишга олиб борадиган қадам сифатида ядро қуролларини чеклаш ва қисқартириш ишида куч-ғайратларни бирлаштириш ҳамда кўпайтиришдан иборатдир. Совет Иттифоқи яқинда Женевада бошланган Совет — Америка музокараларида ўз куч-ғайратларини айни шу йўналишда сарфлайди.

В. В. Кузнецов ва Б. Н. Пономарев ўртоқларнинг бир қанча мамлакатлар коммунистик, социалистик ва миллий демократик партияларининг бошлиқлари билан, давлат ҳокимияти олий органларининг намояндалари билан ўтказган суҳбатлари тўғрисидаги ахбороти маъқулланди.

Сиёсий бюро мажлисида совет халқи Улуғ Ватан урушида қозонган Ғалабанинг 40 йиллиги билан ҳамда мамлакатимиз ва чет эллардаги социалистик давлатлар меҳнаткашларининг шу шонли воқеага тайёргарликда иштирок этишлари билан боғлиқ бир қанча масалалар муҳокама этилиб, улар юзасидан қарорлар қабул қилинди.

Сиёсий бюро СССР Министрлар Советининг суғориш системаларини қуриш ишларини комплекс равишда бажариш, қишлоқ хўжалик экинлари парваришининг индустриал технологияларини жорий этиш ва ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш ҳисобига Ростов областида суғориладиган деҳқончиликни янада ривожлантириш ҳамда унинг самарадорлигини ошириш борасида ишлаб чиққан тадбирларини муҳокама этиб, маъқуллади.

Ўртоқ В. И. Воротниковнинг Сербия ва Черногория ҳукуматлари таклифига биноан Югославияга бориб келган Совет делегациясининг иши тўғрисидаги ахбороти тингланди. Югославия Коммунистлар союзининг, Сербия ва Черногория Социалистик Республикаларининг раҳбарлари билан бўлиб ўтган учрашув ва суҳбатлар ҳар иккала томон КПЮС билан ЮКС, СССР билан ЮСФР ўртасидаги ҳамкорликни, ўзаро манфаатли иқтисодий ва илмий-техника алоқаларини янада ривожлантиришга, фан ва маданият соҳасидаги ҳамкорликни, халқаро майдондаги баҳамжиҳат ҳаракатни кенгайтиришга интилаётганлигини тасдиқлади.

Сиёсий бюро Н. А. Тихонов ва А. А. Громико ўртоқларнинг Франция ташқи алоқалар министри Р. Дюма билан учрашуви тўғрисидаги ахборотини кўриб чиқиб, бу учрашув кескинликни юмшатиш сиёсатига қайтиш зарурлиги, Европада хавфсизликни мустаҳкамлаш, кучлар мувозанатини мумкин қадар пастроқ даражада сақлаб туриш, космосда қуролланиш пойгасига йўл қўймаслик каби муҳим масалалар юзасидан мамлакатларимизнинг позициялари муайян даражада яқинлигини яна бир бор кўрсатганлигини қайд этиб ўтди. СССР билан Франция сиёсий мулоқотни ривожлантириш билан бир қаторда экономика, технология ва маданият соҳаларида ўзаро манфаатли ҳамкорлик ва айирбошлашни янада чуқурлаштиришга интилаётганликлари ҳам қайд этилди.

Ўртоқ В. В. Шчербицкийнинг СССР Олий Совети делегациясининг Америка Қўшма Штатларига сафари якунлари тўғрисидаги ахбороти маъқулланди. Делегация АҚШ маъмурияти ҳамда конгрессининг намояндалари билан, шунингдек Америка жамоат ва савдо-саноат доираларининг вакиллари билан бўлган учрашувлар ҳамда суҳбатлар чоғида Совет — Америка муносабатларига оид масалалар ва туб халқаро проблемалар, аввало, ядро қуроллари билан қуролланиш пойгасини тўхтатишга ҳамда космоснинг ҳарбийлаштирилишига йўл қўймасликка тааллуқли проблемалар хусусида СССРнинг принципиал позициясини тушунтириб бериш юзасидан катта иш қилганлиги қайд этиб ўтилди. Қонун чиқарувчи олий органлар орқали, ҳамжиҳатликни яхшилаш ва ўзаро манфаатли ҳамкорликни йўлга қўйиш манфаатларини, тинчликни мустаҳкамлаш манфаатларини кўзлаб, Америка Қўшма Штатлари билан алоқаларни янада ривожлантиришнинг аҳамияти таъкидланди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг мажлисида Коммунистик партия билан Совет давлатининг ички ва ташқи сиёсатини амалга оширишга оид бошқа баъзи масалалар ҳам кўриб чиқилди.

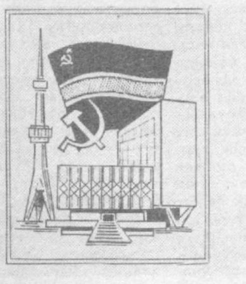

КПСС XXVII съезди ва Буюк Ғалабанинг 40 йиллиги шарафига

Мусобақа пешқадамлари

МУНОСИБ МУКОФОТ

1984 йилги иқтисодий ва социал ривожланиш давлат планини, социалистик мажбуриятларини бажариш учун республика социалистик мусобақасида эришган муваффақиятлари учун Ўзбекистон ССР Энергетика ва электрлаштириш министрлигининг «Узгосэнергонадзор» давлат назорати ва энергия билан таъминлаш ишлаб чиқариш корхонаси Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи билан мукофотланиб, Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасидаги республика «Ҳурмат тахтаси»га ёзилди.

Куни кеча Ўзбекистон ССР энергетика ва электрлаштириш министри А. Ҳ. Ҳамидов коллективга ана шу кўчма Қизил байроқни топширди.

Мазкур корхонанинг фаолияти туфайли Тошкент ва республиканинг бошқа шаҳарларидаги корхоналарда ўтган йили талайгина электр ва иссиқлик энергияси иқтисод қилинди, тармоқларда электр энергиянинг исроф бўлиши камайди, саноат объектларида конденсатнинг қайтими кўпайди.

Коллективда меҳнат интизоми, меҳнатни муҳофаза этиш юксак савияда ташкил этилган. 324 нафар киши «Касби бўйича энг яхши», «Энг яхши электромонтёр», «Энг яхши контролёр» унвонлари учун шахсий ва бригада мусобақаларида фаол иштирок этишяпти. Уларнинг аксарияти шаҳримиз ишлаб чиқариш илғорларининг беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари адо этиш юзасидан ташаббусига қўшилиб, белгиланган марраларга дадил интилмоқда. Жумладан электрослесарь Ф. Тазетдинова шахсий беш йиллик топшириқларини уч йилу ўн ойда адо этди.

Энергетиклар совет халқининг Улуғ Ватан урушида қозонган Буюк Ғалабасининг 40 йиллигини ва КПСС XXVII съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақада фаол иштирок этишмоқда.

Тажриба ўзини оқлади

Тошкентдаги 191-мактабда янги ишлаб чиқариш цехи ташкил этилди. Бу эса еттинчи ва саккизинчи синф ўқувчиларининг бир ойда бир ярим мингтага яқин тўрт хил буюм ишлаб чиқаришига имкон берди. Цех токарлик, фрезерлик станоклари билан жиҳозланган бўлиб, уларни болаларнинг ўзи меҳнат ўқитувчиси И. Н. Ершов раҳбарлигида ўрнатиб, ишга солишди.

— Йил сайин ускуналар кўпаймоқда, ишлаб чиқариш хоналари кенгайтирилмоқда, — деди Иван Николаевич. — Механизмларнинг бекор туриб қолиш ҳоллари бўлгани йўқ, нормага кўра, ҳар олти ойда электромоторларни текшириб туриш, мойлаш ва нософлик рўй берганда машина деталлари қисмларини алмаштириб туриш зарур. Бу ишларни ҳам саккизинчи синф ўқувчилари бажаришади. Бунда уларга электротехника дарсларида олинган билимлар ёрдам бермоқда. Мактабимизда ремонт бригадалари ҳам тузилган.

Энди мактаб ўқув ишлаб чиқариш комбинатининг филиали бўлиб қолди. Бу ерда болалар баъзи ишчи касблари асосларини еттинчи синфдан ўргана бошлайдилар. Ўқув комбинатида эса маҳоратни такомиллаштирадилар. «Тошкент» мебель ишлаб чиқариш бирлашмаси, бош кийимлар фабрикаси, автомобиль ремонти заводи каби корхоналар билан алоқа йўлга қўйилган бўлиб, мактаб ишлаб чиқариш цехи уларнинг буюртмаларини бажарилган ишлар кўрсатиб турибди. Бу йил яна иккита мактабда шундай ишлаб чиқариш цехларини ташкил этиш режалаштирилмоқда. (ЎзТАГ).

ЎЗАРО ИҚТИСОДИЙ ЁРДАМ КЕНГАШИ:

«ИНТЕРЭЛЕКТРО» ИСТИҚБОЛЛАРИ

Саноат роботлари учун электрли узатмаларни ўзаро етказиб бериш тўғрисида «Интерэлектро»нинг тўққизинчи иш группаси бир битимга келди. Бу группанинг Тошкентда ўтказилган навбатдаги мажлиси 21 март куни қўшма протокол имзолаш билан якунланди. Мажлисда Болгария, Венгрия, ГДР, Польша, Румыния, Совет Иттифоқи, Чехословакия, Югославия ва Кубадан келган мутахассислар қатнашдилар.

— Ўзбекистондаги учрашув мамлакатларимизнинг электр техника соҳасидаги илмий-техникавий ва иқтисодий ҳамкорлигини ривожлантиришнинг яна бир муҳим босқичи бўлиб қолди, — деди группа раиси Ю. В. Захаров ЎзТАГ мухбири билан суҳбатда. — Бу ерда «Интерэлектро» мутахассисларининг яқин беш йилликдаги ўзаро ҳамкорлиги программаси белгиланди. Ўзгартирувчан техника маҳсулотларини, электр техника приборлари ва узатмаларини яратиш, ишлаб чиқариш ва савдо-сотиқ қилиш — ишимизнинг асосий йўналишлари бўлади.

Тошкентдаги мажлисда икки шартнома: биринчиси — «Интерэлектро»да қатнашувчи мамлакатлар электр техника саноати корхоналарини ихтисослаштириш ва кооперациялаш тўғрисидаги, иккинчиси — ўзаро маҳсулот етказиб бериш тўғрисидаги битим текстлари келишиб олинди. Кучли ток билан ишлайдиган ярим ўтказгичли приборсозлик соҳасида илмий-техникавий ҳамкорлик қилиш масалалари аниқлаб олинди. Электр техника фанини ривожлантириш истиқбол планининг мавзулари белгиланди.

Меҳмонлар Тошкент ва Самарқанднинг диққатга сазовор жойлари билан танишдилар.

БУГУН ТОШКЕНТДА ЯГОНА СИЁСИЙ КУН

Бугунги ягона сиёсий кун тарихнинг қаҳрамонона саҳифаси — 1905 — 1907 йиллардаги биринчи рус революциясининг 80 йиллигига бағишланади.

Унда республика ва шаҳар партия, совет ва хўжалик органларининг раҳбарлари, кўплаб сиёсий докладчилар меҳнат коллективлари ҳузурида сўзга чиқишиб, тарих солномасига зарҳал ҳарфлар билан битилган биринчи рус революциясининг оламшумул тарихий аҳамияти ҳақида, КПСС Марказий Комитетининг март (1985 йил) Пленуми, унда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ М. С. Горбачев сўзлаган нутқда баён этилган қоида ва хулосаларни, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI Пленуми қарорларини қатъият билан амалга ошириш йўлида қилинаётган ишлар ҳақида сўзлаб берадилар.

(Ягона сиёсий кунга оид материалларни газетанинг 2-саҳифасида ўқийсиз).

ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ТОПШИРИЛДИ

1984 йилги иқтисодий ва социал ривожланиш давлат плани, социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажариш учун ўтказилган республика социалистик мусобақаси якунларига кўра Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Узсовпроф ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи кеча Ўзбекистон ССР автомобиль транспорти министрлигининг «Узавторемонт» республика саноат бирлашмасига топширилди.

«Узавторемонт» республика саноат бирлашмаси 1974 йилда ташкил этилган. Ҳозирги пайтда унинг таркибида 9 ихтисослаштирилган завод ва хўжалик ҳисобидаги конструкторлик - технология бюроси бор.

Бирлашма заводларида мамлакатимизда биринчи марта автомобилларнинг ишдан чиққан деталларини индустриал асосда қайта тиклаш методи тадбиқ этилган. Бунинг учун ихтисослаштирилган автоматик линиялар ўрнатилган, такомиллашган ускуналар ишга туширилди.

«Узавторемонт» бирлашмасининг барча заводлари Бутуниттифоқ хом ашё, материаллар, ёқилғи-энергетика ресурсларидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш кўригида қатнашиб «Юксак ишлаб чиқариш маданиятли корхона» номини олиш учун курашмоқда.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси Ш. Р. Мирсаидов бирлашма коллективига кўчма Қизил байроқни топширди.

• Маданият хабари

«СОЦИАЛИСТИК ЧЕХОСЛОВАКИЯ»

Алишер Навоий номидаги ўзбек давлат халқ кутубхонасида «Социалистик Чехословакия» деган мавзуда қардош мамлакат фашист босқинчиларидан озод қилинганлигининг 40 йиллигига бағишланган виставка очилди. Китоблар, журналлар, газеталар совет ва чехословак халқларининг мустаҳкам дўстлик ришталари ҳақида ҳикоя қилади.

Экспозициядаги китобларнинг кўпи Тошкент ва ЧССР кутубхоналари ўртасида айирбошлаш йўли билан олинган. Чех ва словак ёзувчиларининг ўзбек тилига таржима қилиниб, нашр этилган асарлари виставкада алоҳида бўлимни эгаллайди.

Мевали дарахт ўтқазилмаган бирорта ҳовли, бирорта микрорайон бўлмасин!

ДОЛЗАРБ МАВЗУ

Шаҳримиз гўзал ва кўкаламзор бўлсин

Баҳор бу йил ўлкамизга бир мунча кечроқ ташриф буюрди. Ниҳоят, совуқ кунлар ортда қолиб, йилнинг энг гўзал фаслларидан бири ўзини намоён эта бошлади. Ҳа, шаҳримиз кўз ўнгимизда кўркамлашиб бормоқда. Бунда анъанавий ҳашарларга чиқиб, кўча, майдон, хиёбон ва микрорайонларни ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштиришда иштирок этаётган тошкентликларнинг ҳиссаси катта.

Фрунзе райони меҳнаткашларининг шаҳримизни ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш ва санитария аҳволини яхшилаш бўйича икки ойлик ўтказиш юзасидан Ўзбекистон пойтахти барча аҳолисига мурожаатини шаҳар корхоналари, ташкилотлари, ўқув муассасаларининг коллективлари қизғин кутиб олдилар. Ишдан ва ўқишдан кейин, шанба ва якшанба кунлари минглаб тошкентликлар кўча ва турар жой массивларида ободончилик ишларини олиб бориб, кўчат ўтқазишмоқда.

Анъанавий ҳашарда «СССР 50 йиллиги номли Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмаси, В. И. Ленин номли электрон техника заводи меҳнаткашлари актив иштирок этишмоқда. Бу корхоналарнинг ишчи ва хизматчилари жонажон шаҳарларини ободонлаштириш, кўча, хиёбон ва боғларни янада озода ва кўркам қилишга хисса қўшишни ўз бурчлари деб билмоқдалар.

Аммо, ҳали ҳам бу муҳим ишда четда турган коллективлар оз эмас. Ҳалигача ҳунар-техника билим юртлари, автотранспорт хўжаликлари, телефон тармоқлари Бош бошқармаси, кинолаштириш бошқармасининг бўлинмалари, кўплаб министрликлар ва идораларда дарахт ва яшил тўсиқ ўтқазишда сусткашлик қилишяпти.

Ҳар бир кун ғанимат. Буни ёддан чиқармаслик керак. Ҳозир ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишларининг айни пайти. Шунинг учун икки ойлик тадбирларини бажариш учун шу кунлардан унумли фойдаланиш лозим.

Шу сабабли фрунзеликлар мурожаатидаги қуйидаги сўзлар айниқса ўринлидир: «Келинг, яхшиси яна бир бор биз кўчалар, проспектлар, микрорайонларга эътибор билан назар ташлайлик. Жуда кўп қилинган ишлар билан бирга хўжасизлик фактларига дуч келамиз, кўчатлар, турар жой фондини асрашга нисбатан эътиборсизларча муносабатнинг шоҳиди бўламиз. Ҳар бир тошкентликнинг бурчи бундай хатти-ҳаракатларга барҳам беришдир».

Шаҳримизда кейинги йилларда мевали дарахтлар сони анча камайиб кетди. Шунинг учун бундай дарахтларни кўпайтиришга катта аҳамият бериш лозим. «Тошкент оқшоми» газетасининг 18 март сонида берилган Р. Р. Шредер номли боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Маҳмуд Мирзаевнинг «Тошкент боғларининг жамоли кулсин!» сарлавҳали мақоласида бу соҳада кўпгина қимматли маслаҳатлар, таклифлар баён этилган. Унда «Бизнинг шароитда мевали дарахтларни саноат корхоналари, илм масканлари, мактаб ва болалар боғчаларига, касалхона ва санаторийлар ҳовлилари, анҳор ва каналлар соҳилига, маҳалла ва кварталлардаги бўш майдонларга, кўп қаватли уйлар атрофидаги жойларга ўтқазиш айни муддао бўлади» дейилади.

Шаҳримизда бундай участкалар жуда кўп. Бунда агрономлар, район ободонлаштириш бошқармасининг кўкаламзорлаштирувчилари, махсус илм эгаларининг маслаҳатлари даркор. Мақсад фақат дарахт ўтқазиш эмас, балки уни униб-ўсиши учун ғамхўрлик кўрсатиш, сув билан узлуксиз таъминлашдир. Ана шунда ўтқазган кўчатимиз соя-салқин бериб, мўл ҳосилга киради.

Топшириқни ҳар қандай йўл билан бажариш учун план кетидан қувиш шанба ва якшанба кунлари ҳашарларга чиқаётган минглаб тошкентликларнинг меҳнати зое кетказишини, кўчат харид қилиш учун сарфланаётган давлат маблағлари кўкка совурилишига олиб келишини тушуниш керак. Агротехник парвариш йўқлиги, кўчатлар суғорилмаслиги оқибатида кўплаб дарахт ва яшил тўсиқлар нобуд бўлиши ҳаммага маълум.

Шаҳримизни ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш ва санитария аҳволини яхшилаш бўйича икки ойлик ҳал қилувчи паллага кирди. Ҳар бир ҳамшаҳримиз ҳамма ерда озода ва тартиб бўлишига ўз ҳиссасини қўшиши даркор. Энг муҳими коллективларда ишлаб чиқилган барча яхши тадбирлар қоғозда қолиб кетмасдан уни ҳаётга тадбиқ этиш керак. Ана шунда меҳнаткашларнинг Халқаро бирдамлик куни — 1 Май ва Буюк Ғалабанинг 40 йиллиги арафасида шаҳримиз янада гўзал ва кўркам бўлади.

КЎЧА ВА МИКРОРАЙОНЛАРГА

Собир Раҳимов районидаги мактаб ўқувчилари ўтган якшанба куни районларидаги бир қанча кўчаларда бўлишиб, ирригация шахобчаларини чиқиндилардан тозалашди.

Бу сафарги ойликда фақат район ободончиларининг ўзи 10 минг туп мевали дарахт кўчати ўтқазишади. Меҳнаткашлар ёрдами билан микрорайонларга 5000 тупдан ортиқ мевали дарахтлар ўтқазилади.

Бугунги кунда райондаги Чиғатой, 2-Чимбой ва Кайкавус каналлари маҳалла аҳолиси ёрдами билан тозаланмоқда. Кўчаларни жорий ремонт қилиш ишлари ҳам самарали олиб борилаяпти. Форобий, Уста Олим, Қорасарой кўчалари капитал ва жорий ремонтдан чиқарилди.

8 МИНГ ТУП МЕВАЛИ ДАРАХТ

Акмал Икромов райони мактаб ўқувчилари ўтган якшанба куни умумхалқ ҳашарига чиқишиб, район территориясидаги марказий кўчаларда ирригация шахобчаларини тозалашди, йўлкаларни супуришиб, ўтқазиладиган мевали кўчатларга чуқурчалар қазиб қўйишди. Бу ишларни кўнгилдагидек бажаришда 81, 193, 197, 250-мактабдагилар бошқа ўқувчиларга намуна бўлишди.

Ҳашарда 5 мингдан ортиқ ўқувчи иштирок этиб Саккокий, Х. Ғофуров, Зиё Саид кўчаларида ободончилик ишлари олиб боришди. «Тошкент гуллари» фирмасидан келтирилган 8 минг туп ёнғоқ, ўрик, шафтоли каби мевали кўчатлар мактаблар территориясига ва кўчалар четига ўтқазилмоқда.

Шаҳримизда ўтаётган ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш икки ойлигини Собир Раҳимов районидаги «Себзор» турар жой массиви аҳолиси яхши бошлади. Улар уйлари атрофига кўплаб мевали дарахт кўчатлари ўтқазишмоқда.

Р. Альбеков фотоси.

ШУ КУННИНГ НАФАСИ

Бугун Тошкентда:

«Узбексельмаш» заводининг коллективи Ироқ пахтакорларига чигит экадиган сеялкаларнинг дастлабки туркумини жўнатди. Бундан ташқари Сурия учун машиналар жўнатишга ҳам тайёргарлик кўрилмоқда. Бу мамлакат корхонанинг доимий буюртмачисидир. Ҳозирги пайтда жаҳоннинг ўттиз мамлакати корхонанинг маҳсулотларини сотиб олмоқда.

•

Сергелидаги темир-бетон конструкциялари заводида ишлаб чиқаришни жадаллаштирадиган бетоб қорувчи узелни созлаш бошланди. Бу қудратли ускуна бир ойда 2037 кубометр маҳсулот ишлаб чиқаради. Корхонанинг маҳсулотларидан бир қисми мамлакатимизнинг Тюмень областида бунёд этилаётган йўлларга юборилмоқда.

•

Қизил Байроқли Туркистон ҳарбий округи Қуролли Кучлари тарихи музейи республикамиз Ленин комсомолининг жанговар йўлини акс эттирувчи экспонатлар билан бойиди. Туркистонда Совет ҳокимиятини ўрнатиш учун олиб борилган курашларда қатнашган, эллик йилдан буён КПСС аъзоси Иван Иванович Миронов ноёб ҳужжатлар ва фотосуратларни топширди. У Улуғ Ватан уруши йилларида Ўзбекистонда тузилган 90-ўқчи бригадаси жангчилари сафида қаҳрамонлик кўрсатган. Барча ҳужжатлар ана шу жанговарлик ҳақида ҳикоя қилади.

ОБ-ҲАВО

● **Бугун эрталаб соат 11 да Тошкентда 17 даража иссиқ бўлди. Бугун кечаси 11-13, эртага кундузи 20-22 даража иссиқ бўлади.**

Хатларга мутасадди раҳбарлар жавоби

«Тошкент оқшоми»га

• Хатга эътибор—элга эътибор • Шаҳримиз обод ва кўкаламзор бўлсин • Оқшомхонларнинг таклифига биноан • Болали аёллар манфаатини кўзлаб • Институтда ўқиган йиллар иш стажига қўшиладими? • Исми жисмига монанд бўлсин...

Коммунистик меҳнат зарбдори Татьяна Таразова мана бир неча йилдирки, Тошкент ўйинчоқлар фабрикасида меҳнат қилиб келади. У мунтазам ўз смена нормаларини ошириб бажарган ҳолда, ҳамкасбларига ўрнак бўлаётир. Тажрибали ёш ишчи айни долзарб кунларнинг қадрига етиб, 1986 йил ҳисобига меҳнат қиляпти. У тайёрлаётган ўйинчоқлар доимо сифатли бўлиши билан харидорлар диққатини тортиб келмоқда. Меҳнат илғори мунтазам ўз касбини такомиллаштириб бораётир.

СУРАТДА: беш йиллик илғори Татьяна Таразова.

Т. Каримов текcти ва фотоси.

Юрист жавоб беради

СТАЖГА ҚЎШИЛАДИМИ?

Мен билим юртини тугатиб, «Қизил тонг» тикувчилик фабрикасида (ҳозир бирлашма) бир йилга яқин ишладим. Сўнг Тошкент Давлат педагогика институтининг кундузги бўлимига кириб ўқидим. Институтни битирганимдан сўнг ёш фарзандим борлиги сабабли 1970 йилгача ишлай олмадим. 1970 йилдан бошлаб ўрта мактабда ишлаяпман. Менинг институтда ўқиган йилларим педагогик иш стажига қўшиладими!

Ж. АЗИЗОВА.

А. ҲАСАНОВ,
Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг жамоатчи-инспектори.

— СССР Давлат Меҳнат комитетининг 1974 йил 20 июлдаги қарори билан тасдиқланган инструкциянинг 25-бандига биноан қуйидаги ҳолларда хизмат ва ўқиш вақти меҳнат дафтарчасига киритилиб, умумий иш стажига қўшилади: агар ходим ўқишга киришдан олдин ишчи ва хизматчи сифатида ишлаган бўлса; СССР Қуролли Кучлари составида ёки Ички ишлар министрлиги составида хизмат қилган бўлса ва бошқа ҳолларда.

Меҳнат дафтарчасига олий ва ўрта махсус ўқув юртларининг махсус бўлимларида, шу жумладан тайёрлов курсида ўқиганлиги ҳақидаги маълумот ўқув муассасаси томонидан киритилади. Бундай ёзувни киритишга ўқувчиларнинг ўқишга қабул қилинганлиги ҳамда студентлар рўйхатидан чиқарилганлиги ҳақидаги буйруқ асос бўлади.

Олий ва ўрта махсус ўқув муассасаларида ўқилган вақт давлат социал страхованиеси бўйича нафақа олиш ҳуқуқини бермайди. Лекин, агар ишдан бўшалган кун ўқишга кириш кунигача белгиланган муддатдан ошиб кетмаса ёки ўқув муассасасидан ўқиш тамом бўлишидан олдин студентлик рўйхатидан чиқарилган вақт билан ишга қабул қилинган вақт уч ойдан ошмаган бўлса меҳнат стажининг узлуксизлиги йўқолишига таъсир этмайди.

Юқоридаги хатнинг мазмунига кўра, хат авторининг институтда ўқиган даври педагогик иш стажига эмас, балки умумий иш стажига қўшилади.

ЯНГИ РУБРИКА: Ягона сиёсий кун: нималар қилинди?

ТАНҚИД ҲАҚҚОНИЙ ЭДИ

Бугун биз янги рубрика очяпмиз. У оқшомхонларнинг таклифларига кўра очиляпти. Бизга ҳам бу фикр маъқул тушди. Ягона сиёсий кун қатнашчилари ошкора ва самимий суҳбатларда у ёки бу нуқсонлар ҳақида рўй-рост айтмоқдалар. Бу танқидий мулоҳазалар умумлаштирилса, «Тошкент оқшоми» саҳифаларида меҳнаткашларнинг танқидий мулоҳазалари асосида нималар қилингани ҳақида сўз юритилса, айни муддао бўларди, деган фикр билдиришди.

Бугун биз шу мавзудаги биринчи мақолани эътиборингизга ҳавола этяпмиз.

Февраль ойида бўлиб ўтган ягона сиёсий кунда Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг ободонлаштириш Бош бошқармаси шаънига кўпгина танқидий мулоҳазалар билдирилган эди. Редакция шу бошқарма бошлиғи О. С. РАСУЛОВдан ана шу танқидий мулоҳазалар бўйича нималар қилингани ҳақида сўзлаб беришни сўради.

— Гапнинг очиғини айтганда, танқид асосан тўғри эди. Февраль ойида бўлиб ўтган ягона сиёсий кунда билдирилган барча мулоҳазаларни бир неча қисмга бўлиш мумкин.

Масалан, кўпчилик автокорхоналарнинг ҳайдовчиларини йўл масаласи қизиқтирди. Бу йилги қиш қаттиқ бўлди. Йўлларимиз совуқ натижасида сирғанчиқ бўлди.

Форобий, Сағбон, Али Қушчи, Уйғур, Самарқанд Дарбоза кўчалари, Куйбишев шоссеси ва бошқа айрим кўчаларни икки-уч марта алоҳида ремонт қилдик, бунда кунларнинг исишини ҳам кутиб ўтирмадик. Кунлар исиб кетиши билан эса йўлларни, биринчи навбатда эса жамоат транспорти қатнайдиган кўчаларни жорий ва капитал ремонт қилиш ишларини кучайтириб юбордик. 30 та кўчада салкам 79 минг квадрат метр жой асфальтланди. Новомосковский, 1 Май, Гвардейская, Строительная кўчалари, Халқлар дўстлиги проспекти ва бошқа кўчалар асфальтланди. Ҳозир 250 та кўча жорий ремонт қилиняпти. «Гордорстройремонт» трестининг 1- ва 3-ремонт-қурилиш бошқармалари коллективлари шаънига илиқ сўзлар айтсак арзийди. Улар ҳақиқатан ҳам фидокорона ишлашяпти, план-топшириқларни доимо ошириб бажаришяпти.

Сиёсий кун мобайнида шаҳарни санитария жиҳатдан ораста қилиш масаласида ҳам кўпгина эътирозлар туғилди. Очиғини айтиш керак, бу борада рўй берган аҳвол жуда тўғри танқид қилинган.

Ҳар куни Тошкентда 450—470 машина йўлга чиқяпти. Улар чиқиндиларни ташийди. Баъзи жойларда эса ахлатларни тўплаш учун қўйилган контейнерлар янгиланди. Чунки улар яроқсиз ҳолга келиб қолган эди. Баъзи жойларга эса, қўшимча контейнерлар қўйилди. Аммо ҳамон, контейнерлар етишмай турибди.

Ягона сиёсий кун мобайнида қурувчи Ф. Иброҳимов шундай деган эди: «Бизда кўча ва проспектлар саранжом-саришта бўлади. Аммо шундоққина уйнинг орқасига ўтсангиз, уюм-уюм ахлатларни кўрасиз».

Ҳа, кварталлар ичидаги кўчалар ва маҳаллалардаги кўчаларнинг кўриниши ҳали ораста эмас. Алиев, Иззат, Хуррият, Қўшчи, Дилхуш кўчалари, Қорақамиш, Шимолий-Шарқ, Високовольт массивлари, Акмал Икромов районининг 23 ва 24-кварталлари кўриниши ана шундай. Бу рўйхатни яна давом эттириш мумкин. Бироқ, ҳозир уларнинг ҳаммасини санамасак ҳам, ҳар бир район ижроия комитетига қайси кўчалар ораста эмаслиги равшан. Улар бу муҳим масалани ҳал этиш учун тегишли чораларни кўрадилар.

Танқидий мулоҳазаларнинг бир қисми шаҳримизни кўкаламзорлаштиришга таааллуқлидир. Бизда ҳозир дарахт кўчатларини ўтказиш суръатлари ҳақиқатан ҳам суст. Буни тан олмай иложимиз йўқ. Тошкентда ҳозир 86 миллион туп яшил ниҳол бор. Бу шаҳримиздаги ҳар бир истиқомат қилаётган кишига 47 квадрат метр кўкаламзор майдон тўғри келади, демакдир. Шу йил бошидан буён биз 900 минг туп дарахт кўчати ўтқаздик. 1 апрелгача яна бир миллион тупдан зиёд кўчат ўтказишимиз лозим. 25 та жажжи мевазор боғлар ташкил этишимиз керак. Бу иш Фрунзе, Акмал Икромов ва Октябрь районларида яхши боряпти. Бироқ, Ҳамза, Сергели ва Чилонзор районларида коллективлар бу ишга сафарбар этилмаган.

Кўчатни ўтқазиш билангина иш битмайди, албатта. Унинг кўкариши ҳақида ғамхўрлик қилиш керак. Ягона сиёсий кунда худди шу масала бўйича жуда кўп эътирозлар билдирилган эди. Шунинг учун ҳам дарахт кўчатлари ва буталар ўтқазиш билан бир қаторда биз шаҳар суғориш тармоқлари ремонтини ниҳоясига етказамиз, анҳорларни тозалаймиз, ариқларни тартибга келтирамиз— бу ишларнинг ўзигина кифоя эмас, албатта. Шаҳардаги бутун жамоатчилик, ишчи ва хизматчилар яшил ниҳоллар устидан оталиқ қилишлари керак. Ахир, бу кишиларимиз саломатлиги учун муҳим-ку.

Ишдан бўшатиш нафақаси

Маълумки, ҳарбий хизматга чақирилган ёшларга уларнинг иш жойидан ишдан бўшатиш нафақаси тўланади. Штат қисқартирилиши сабабли ишдан бўшайдиган ходимларга ҳам шундай нафақа тўланадими?

К. КАРИМОВ,
хизматчи.

М. ХЎЖАЕВ,
Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети юстиция бўлими бошлиғининг ўринбосари.

— Меҳнат шартномаси қуйидаги асослар билан тўхтатилган ҳолларда ишдан бўшатиш нафақаси тўланади. Чунончи, ишчи ёки хизматчи ҳарбий хизматга чақирилганда ёки ўтаганда; ходим корхона билан бирга бошқа жойга кўчиб ўтишни хоҳламаганда; корхона тугатилганда, ходимлар сони ёки штати қисқартирилганда; ишчи ёки хизматчининг малакаси етарли эмаслиги ёки соғлиғи унинг эгаллаб турган вазифасига ёки бажариладиган ишга нолойиқлиги аниқланганда; ишни илгари бажариб келган ишчи ёки хизматчи ўша ишига қайта тиклангандa нафақа тўланади. Маъмурият меҳнат қонунчилигини, коллектив ёки меҳнат шартномасини бузганлиги натижасида ходимнинг ташаббуси билан меҳнат шартномаси муддатидан олдин бекор қилинганда ҳам ишдан бўшатиш нафақаси тўланади.

Меҳнат шартномаси СССР қонунчилиги билан айрим категориядаги ходимлар учун белгиланган қўшимча асослар бўйича тўхтатилганда бундай нафақа тўлаш масаласи тегишли норматив ҳужжатга мувофиқ ҳал этилади.

Меҳнат қонунчилигида ишдан бўшатиш нафақасини ходимни ишдан бўшатиш ҳақида огоҳлантириш билан алмаштириш мумкинлиги кўзда тутилмаган.

Бундай нафақа икки ҳафталик ўртача иш ҳақи миқдорида тўланади. Вақтинча ва мавсумий ишловчи ходимлар учун ҳам тегишли ҳолларда ишдан бўшатиш нафақаси тўлаш кўзда тутилган. Умумий қоидага кўра, вақтинча ходимлар уч кунлик ўртача иш ҳақи миқдорида, мавсумий ишчилар —бир ҳафталик иш ҳақи миқдорида нафақа оладилар.

Ўриндошлик йўли билан ишловчилар ишдан бўшатилганда меҳнат шартномаси қандай сабаб билан тўхтатилишидан қатъий назар ишдан бўшатиш нафақаси тўланмайди.

«Тошкент оқшоми»да кўтарилган мавзуга қайтиб

ЯХШИ НОМ — МАНГУ ЭСДАЛИК

Ўтган йили «Тошкент оқшоми» газетасида «Ном ҳам — ҳусн», «Бепарволик оқибати», «Чиройли ва бехато бўлсин», «Исми жисмига монанд бўлсин», «Лоқайд бўлмайлик» каби бир қатор мақолалар эълон қилиниб, уларда Ўзбекистон пойтахтининг янги квартал, микрорайон, массив ва кўчаларини номлашда пала-партишликка, юзакичиликка, лоқайдликка йўл қўйилаётганлиги, янги жойларнинг, кўча ва проспектларнинг номларини радио-телевизор лампаларининг номига ўхшаш арифметик рақамлар билан аташ оммалашиб бораётганлиги, бунга барҳам бериш зарурлиги ва шунингдек, Тошкентнинг 2000 йиллик тарихидан гувоҳлик берувчи эски, тарихий номларнинг йўқолиб бораётганлиги, янги номлар жойларнинг жисмига монанд бўлиши лозимлиги айтиб ўтилган эди.

Мазкур мақолаларда айтилган фикр ва мулоҳазаларни ҳамшаҳарларимиз, кенг жамоатчилик якдиллик билан қўллаб-қувватлади. Газета саҳифаларида шу ҳақда муҳим фикрлар ўртага ташланди. Ҳозир Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг топонимик комиссияси ана шу фикр ва мулоҳазаларни ҳисобга олган ҳолда муайян ишларни амалга оширмоқда.

Мухбиримиз Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари, топонимик комиссия раиси Маратбек Умарович НИЁЗОВга мурожаат қилиб, ундан амалга оширилаётган ана шу ишлар ҳақида гапириб беришини илтимос қилди.

— Ҳақиқатан ҳам «Тошкент оқшоми» саҳифаларида босилган материалларда ўринли фикр ва мулоҳазалар айтилган. Биз уларни ўз ишимизда ҳисобга олмоқдамиз. Лекин яна шуни айтиш keракки, бу материалларда конкрет камчилик ва нуқсонлар, ўринли таклифлар билан бирга айрим муаммоли фикр-мулоҳазалар ҳам билдирилган. Маълумки, янги жойларни номлашга тегишли махсус қонун-қоидалар, халқаро ва илмий принциплар, ёзилиш ва ўзгартиришга доир кўрсатмалар мавжуд. Биз доимо ана шуларга асосланиб, масалани тўғри ҳал этишимиз керак бўлади.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг топонимик комиссияси газетадаги чиқишларни ҳисобга олиб, аҳолининг истак ва таклифларини синчиклаб ўрганди. Маҳаллалар, кўчалар ва бекатлар рўйхатини кўриб чиқди ва бу борада қатор тадбирларни амалга оширишга киришди. Айниқса, Буюк Ғалабанинг 40 йиллиги арафасида Улуғ Ватан уруши қаҳрамонлари ва меҳнат ветеранларининг номларини аъзозлаб, уларнинг исм ва фамилияларини кўча номларида акс эттиришга алоҳида эътибор бермоқдамиз. Масалан, Ленин районидаги «Институт» кўчаси Совет Иттифоқи Қаҳрамони Шодмон Умаров номини олди. Фрунзе районидаги «Северная» кўчасига А. Донской номи, Октябрь районидаги янги очилган кўчага Асадулла Хўжаев номи берилди.

Шаҳримизда ўхшаш номли кўчалар ҳам учраб туради. Жумладан, Гастелло, Узоқов кўчалари икки жойда учрайди. Шунингдек, бир жойнинг ўзини икки хил ном билан аташ ҳоллари ҳам йўқ эмас, чунончи Бешқайрағоч массиви — Октябрь массиви, Чорсу майдони эса Охунбобоев майдони, деб ҳам юритилса, бир йўла битта бекат — ҳам Чайка, ҳам «Чилонзор» универмаги, дейилади. Шунинг учун бу каби чалкашликларни ҳам бартараф этишга тўғри келмоқда.

Комиссиямизнинг асосий вазифаси — жойларга ном қўйиш ва уларни тўғри ёзиш бўлсада, йўл-йўлакай хонадонларнинг номерларини ҳам тартибга солиш ишларини бажармоқдамиз. Чунончи, Халқлар дўстлиги проспектидаги микрорайонлар, Юнусобод массивидаги арифметик рақамлар билан аталувчи янги кварталларга аниқ номлар берилди ва номерлар қўйилди. Айниқса, бу борада Куйбишев районидаги микрорайонда намунали номерлаш ишлари амалга оширилди.

Шунга қарамай ҳали шаҳримизда номлаш ишларини янада такомиллаштиришимиз зарур. Буни почта, алоқа, тез ёрдам хизматлари, паспорт-прописка ишлари ва тобора фаровонлашиб бораётган ҳаётимиз тақозо этмоқда.

Тошкент шаҳри йил сайин кенгаймоқда. Эски уйлар ўрнида янги кварталлар, микрорайонлар қад кўтармоқда. Янги меҳмонхоналар, ресторанлар, кўчалар бунёд этиляпти. Буларнинг ҳаммаси шу кун талабига мос, замонавий номланиши, исми жисмига монанд бўлиши керак. Номлар ҳар жиҳатдан маъқул, маъноси тушунарли, талаффузи осон бўлса нур устига нур бўлади.

Топонимик комиссияга келаётган кўпчилик хатларда ва маҳалла комитетларининг қабул қилган қарорларида номларни ўзгартириш, бирон шахснинг исмини қўйиш таклиф қилинади. Шубҳасиз, шаҳримизда ҳурматга, эъзозга сазовор бўлган қаҳрамон, атоқли кишилар кўп бўлган ва улар ҳозирда ҳам бор. Уларнинг хизматларини ардоқлаб, номларини абадийлаштириш биз учун ҳам қарз, ҳам фарздир. Лекин масаланинг иккинчи бир томони бор. Маҳалла ва кўчаларнинг номларини асоссиз равишда ҳадеб ўзгартиравериш ўринлимикан?!. Ахир мавжуд номлар ўз даврида обдон ўйланиб ва жой-жойига мослаб қўйилган. Хадра, Кўкча, Самарқанд дарвоза, Ўрда, Бешёғоч, Бўз, Чорсу ҳамда маъноси ўз-ўзидан чиқиб турган Чуқуркўприк, Себзор, Олмазор, Мевазор, Қўштут, Қорақамиш, Чуқурсой каби тарихий номларнинг нимаси ёмон? Шундай экан, Тошкентнинг 20 асрлик ўтмишидан гувоҳлик берувчи эски тарихий номлар ҳам йўқолиб кетмаслиги керак. Янги номлар асосан янги массивлардаги кўчаларга, проспектларга ва умуман янги жойларга берилгани маъқул. Яна бир масала. Атоқли кишиларнинг номларини кўчалар билан барча мактаблар, пионер лагерларига ҳам қўйиш мумкин. Айниқса буюк шахсларга ёдгорлик лавҳалари ўрнатиш энг маъқул тадбирдир.

Кўча ва бекат номлари, автобус, троллейбус ва трамвай вивескаларининг ёзилишида ҳам камчиликлар мавжуд Ўзбекистон территориясида қабул қилинган қоидага кўра Оқтепа, Юнусобод, Бўзсув, Қорақамиш каби номларга тепа, обод, сув, қамиш, каби қўшимча сўзлар (шунингдек, ариқ, сой, қум, кўприк, терак, ота, боғ, бозор, булоқ, дарё, кўл, қўрғон, робот, кенг сўзлари ҳам) албатта қўшилган ҳолда ёзилиши шарт. Шахс номи билан аталган кўчаларда шахсларнинг исми ва фамилияси тўла ёзилиши зарур. Масалан, «Уйғур кўчаси» эмас, балки «Маннон Уйғур кўчаси» деб ёзилиши, «Хўжаев» кўчаси эмас, балки «Файзулла Хўжаев» ёки «Асадулла Хўжаев» деб тўлиқ ва бехато ёзилиши лозим. Бу талаб номларнинг ҳам русча, ҳам ўзбекча ёзилиш вариантларига тегишлидир.

Кўриниб турибдики, топонимик комиссиянинг ишлари хилма хил ва ранг-барангдир. Унинг олдида ҳали талай ишларни амалга ошириш вазифалари турибди. Яқин икки-уч йил ичида шаҳар маҳалла ва кўчаларининг тарихий изоҳли маълумотномасини тайёрлашни ҳам режалаб қўйдик. Бу эса ҳар ким ўзи яшаб турган жой номининг маъносини тушунишига ёрдам беради. Комиссиямиз ҳайъати шаҳар ижроия комитети ва район ижроия комитетларининг раҳбар ходимлари, алоқа бўлими бошлиқлари, Тошкент Давлат университети ва Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг йирик тилшунос, топонимист мутахассисларидан иборат. Улар ҳамкорликда қизғин иш олиб бормоқдалар.

Айни вақтда янги жойларга ном қўйишда жон куйдираётган ҳамшаҳарларимизга, пионер тўгаракларига миннатдорчилик билдирамиз. Бундан кейин ҳам биз ўз ишимизда уларнинг маслаҳатларига, фикр ва мулоҳазаларига, таклиф ва истакларига таяниб иш тутамиз. Ўйлаймизки, гўзал шаҳримизнинг кўча ва проспектлари, квартал ва массивлари номи ҳам гўзал бўлади.

Ишчи ётоқхоналарида нима гап?

ЗАРУРАТ ТУФАЙЛИ...

Ҳурматли редакция! Биз Тошкент қурилиш Бош бошқармасига қарашли Чилонзорнинг 8-кварталидаги 18-ётоқхонада тинчгина яшаётган эдик. Лекин яқинда нимагадир бизни бошқа ётоқхоналарга бориб яшашимизни айтишди. Сабабини суриштирсак, «Шундай қилиш керак»,—деб қўя қолишади.

Ўша кундан бери ҳаловатимиз йўқ...

Бир группа ишчи-студентлар номидан С. НУРМАТОВ, М. РАҲИМОВ, И. АБРИЕВ. Жами 12 имзо.

Л. ЛЕБЕДЕВ,
Тошкент қурилиш бош бошқармасининг уй-жой коммунал хўжалиги бошқармаси бошлиғи.

— 18-ётоқхона талабга жавоб бермаслиги ва ёш болали ёлғиз оналарнинг кўпчилиги ёшлар ётоқхонасида истиқомат қилаётганлиги туфайли йигитларни бошқа ётоқхоналарга кўчириш зарурати туғилди.

Территориал жойлашувни чуқур таҳлил қилган ҳолда, яъни савдо тармоқлари, маиший хизмат уйлари, шаҳар транспорти, болалар муассасаларининг яқин жойлашганини ҳисобга олиб, 18-эркаклар ётоқхонасини ёш болали ёлғиз оналар ётоқхонасига айлантиришга қарор қилдик.

Ҳозирги кунда 18-ётоқхонада истиқомат қилувчилар бошқа ётоқхоналарга кўчирилди. Уларга барча қулайликлар яратиб берилади.

«Тошкент оқшоми»да босилгандан кейин

«ГЎРЎҒЛИНИНГ «ЭКСПРЕСС» ТРОЛЛЕЙБУСЛАРГА ДЕГАНЛАРИ»

Газетанинг шу йил 30 январь сонида юқоридаги сарлавҳа билан эълон қилинган шеърий луқмага Тошкент шаҳар 2-троллейбус депосидан қуйидаги жавоб олинди:

«Тошкент оқшоми» газетасида эълон қилинган танқидий мақола депо коллективининг кенгайтирилган мажлисида муҳокама қилинди. Мақолада келтирилган фактлар тўғри ва бу нуқсонлар ҳозирча бартараф этилмаган. Айрим масъулиятни унутган ҳайдовчилар бекатларда тўхтамай ўтиб, йўловчиларнинг ҳаққоний эътирозларига сабаб бўлишмоқда.

Шундай тартибсизликка йўл қўйгани учун ўтган йил декабрь ойида ҳайдовчилардан В. Цой, В. Гришин, Г. Абдураҳмонов, К. Холиқовлар, январь ойида эса яна тўққиз ҳайдовчи маъмурий жазо олишди.

Уларнинг айримлари мукофот пулидан қисман ва тўла маҳрум этилди.

6, 11, 13-маршрутда қатновчи троллейбуслар қатнови график асосида йўлга қўйилмаганлигига бошқа сабаблар ҳам бор. Жумладан, йўлларнинг айрим қисми керакли даражада ремонт қилинмаган.

Йўл ремонти ишларини талаб даражасида бажармаган шаҳар ва районларнинг ободонлаштириш бошқармалари маъмурияти фаолияти ҳам жиддий эътирозларга лойиқ.

Қатнов графигини аниқ йўлга қўйиш учун айни кунда барча маршрутларда назорат постлари ташкил этилди.

Депо маъмурияти, партия ва касаба союз ташкилотлари троллейбусларнинг ўз вақтида линияларга чиқиши ва йўловчиларга намунали хизмат кўрсатишини таъминлаш учун барча зарур чораларни кўради».

В. ЦХОВРЕБОВ,
2-троллейбус депоси бошлиғи.

«ҚУРУҚ ҚОШИҚ»

Газетанинг шу йил 19 февраль сонида юқоридаги сарлавҳа остида фельетон эълон қилиниб, унда Ҳамза район ошхоналар трестига қарашли бир қатор ошхоналарда хўрандаларга хизмат кўрсатиш маданияти, овқатларнинг сифати пастлиги, хўрандалар ҳақига хиёнат қилинаётганлиги кўрсатиб ўтилган эди. Редакция ана шу фельетон юзасидан Ҳамза район ошхоналар трестидан жавоб олди. Унда жумладан шундай дейилади:

«Қуруқ қошиқ» фельетони трестнинг кенгайтирилган Советида ва халқ контроли бош группаси йиғилишида ҳар томонлама муҳокама қилинди. Шунингдек, бу фельетон барча ошхоналарнинг меҳнат коллективлари умумий йиғилишида ҳам муҳокама этилиб, унда келтирилган фактлар тўғри деб топилди.

Трест бўйича чиқарилган 118-буйруққа биноан совет савдоси қоидаларини бузишга йўл қўйганлар — бригадир-ошпазлар С. Ҳидоятов, К. Ҳикматов, буфетчи Р. Саруханова, директор вазифасини бажарувчи Б. Тўлагановга қаттиқ виговор берилди. Ошпаз-бригадирлар Х. Хушназаров, А. Саутов ва 6, 7, 10, 11-ошхоналарнинг директорлари Н. Орипов, Т. Эшматов, Т. Аҳмедов, М. Кремерларга ҳам виговор берилди.

Трест маъмурияти томонидан фельетонда кўрсатилган камчиликларни бартараф этиш юзасидан амалий чора-тадбирлар кўрилмоқда. Шунингдек, трест ошхоналар ишини яхшилаш ва уларни назорат қилиб бориш юзасидан ҳам аниқ тадбирлар белгилади.

Воқеа арафасида

МОСКВАДА ЎЗБЕК БАЛЕТИ НАМОЙИШИ

22 ва 23 мартда Ватанимиз пойтахти Москвадаги «Россия» концерт залида Алишер Навоий номидаги ўзбек Давлат катта академик театрининг балет труппаси маҳорати намойиши ўтказилади.

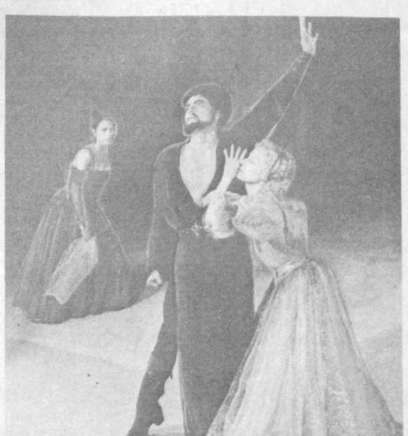

Мамлакатимизнинг кўпгина ижодий коллективларини ўз бағрига чорлаётган машҳур саҳнада икки кун мобайнида москваликлар ва пойтахт меҳмонлари Шекспирнинг «Гамлет», «Ромео ва Жульетта», «Отелло» асарлари асосида «Триптих» балетини кўрадилар. Бу маҳорат кўригида СССР Давлат мукофоти лауреати, СССР халқ артисти Б. Қориева, республикада хизмат кўрсатган артистлар В. Клочко, Х. Бозоров, Г. Азимова, солист Ш. Қодиров қатнашадилар.

Ўзбекистон санъат усталари Ватанимиз пойтахтидаги СССР Иттифоқи Катта театрида ва Кремль Съездлар саройида бир неча марта маҳоратларини намойиш этишган.

Шекспир асарлари асосида яратилган бу саҳна балетини В. И. Ленин номидаги СССР Халқлари дўстлиги саройида томошабинлар қизғин кутиб олдилар. Уч қисмдан иборат балет рақснинг сеҳрли оламини ўзида қамраб олган. Бу постановкада ўзбек раққосаси Бернора Қориева маҳоратининг янги қирралари янада такомиллашди. СССР халқ артисти Б. Қориева ана шу учала саҳнада қатнашиб Жульетта, Офелия, Дездемона ролларини ижро этади.

Деҳқонларга кўмакчи

Пойтахт области олимларининг фаолиятини мувофиқлаштирадиган, уларнинг тадқиқотларини амалга оширишга ёрдам берадиган Тошкент илмий марказида ғўза суғориш муддатлари ва нормасини белгилайдиган юксак самарали усул ишлаб чиқилди. Пахтачилик секторининг мудири, биология фанлари кандидати Г. С. Ембулаев шу методни ишлаб чиқаётиб, ўсимлик учун сув озлиги ҳам, сув ортиқчалиги ҳам бирдай зиёнли бўлишига асосланди. Ғўза кўллатиб суғорилганда юқоридаги шоналари, чанқатиб қўйилганида эса пастки шоналари тўкилиб кетади.

Олим таклиф этган усул пухта ва содда. Ҳар бир даладаги 10—15 контроль туп анализ қилинади. Қурий бошлаган битта-яримта шона пайқалган кун ғўза дарров ва қатъий маълум миқдорда суғорилди.

Синовлар бу янгилик сув гектар бошига пахта ҳосилдорлигини 3 — 5 центнер кўпайтиришини кўрсатди. **(ЎзТАГ).**

ОИЛА ДАВРАСИДА СУҲБАТЛАР

Яхши хислат—гўзал фазилат

БАХТ-САОДАТ ТИМСОЛИ

Оналик вазифасини тўла бажарган, ўзига иффат, номус либосини кийган, сабр дурдоналари билан зийнатланган, қаноатли, одобли хотин бахт-саодатнинг мужассам тимсолидир.

Келинининг кўзи ёриши вақтидан ўтиб кетди. Шарофат аянинг юрагига ғулғула тушди. Икки жоннинг саломатлиги учун жон куйдираётган шифокорларга раҳматлар айтиб, гиргиттон бўлди. Эрта-индин уйи тўлиб, келди-кетди бўлади, деб рўзғорини бутлади...

Бугун барвақт уйғонди. Келди-кеттига атаб бир тандир нон билан сомса ёпди. Ғимир-ғимир билан вақт пешин бўлганини сезмади. Ўғлининг қўлига икки тугун тутқазиб шоширди:

— Келинимнинг кўзи тўрт бўлди, тезроқ борақол болам, —деди. Ўзи тўғри ошхонага ўтди-да, қуюқ-суюққа уннаб кетди.

Маҳалла-кўйдан муборак бўлсинга чиққан қадрдонларини айланиб-ўргилиб айвонга ўтказди, чой қуйиб дастурхонга таклиф этди.

Вақт ҳам алламаҳал бўлиб қолди. Ҳамон келиндан дарак йўқ. Шу пайт эшикда ўғли кўринди. Негадир у ёлғиз, бир оз кайфияти суст. Шошиб ўғлига пешвоз чиққан она савол назари билан сўради:

— Нима гап?

— Қудангиз қизини 10—15 кун тарбия қиламиз деб, уйларига олиб кетишди. Уларни шароити бошқачароқмиш,— деди асабийлашиб.

Кампир пешонасига бир уриб: «Ҳаҳ, шунақами, тенг-тенги билан экан-да», деди ичкирдан бир хўрсиниқ билан.

Қудалардан қаттиқ ранжиган куёв томон жим-жим ўтираверди. Орадан анча вақт ўтди. Шу орада куёвни кўча-кўйда учратиб, қайнота қаттиқ-қурум гаплар қилди. «Куёв бола, хотин эплай олмасангиз бошини очиб қўйинг», деган сўзлар билан кўнглини совутди.

Хуллас, икки ёшнинг турмуши бузилди. Шарофат аяга набирани кўриш насиб бўлмади. Бир куни тўсатдан у вафот этди...

Аёл ҳозир пушаймонда, ўғилчасини етим қилгиси йўқ. Эрка ўсгани, ҳаётнинг паст-баландини тушунмагани бошига бало бўлди. Тиниб-тинчиб кетса бўладиган оилага тушганди. Пишиқ-пухтагина бўлмади. Бўлар-бўлмас гапларни ташиб, ўртага совуқчилик солди. Умр мурасасини ўйламади. Отанинг «бойвачча»лиги, онанинг катта керимлиги қиз бахтининг заволи бўлди.

Қайнона келинга шу гапларни такрор-такрор айтарди:

«...Эрта турганнинг хосияти кўп. Аёл киши чаққон, саранжом-саришта, исрофгарчиликка йўл қўймаса уйи-уй, жойи-жой бўлади. Уйда нималар ўтмайди,—дейсиз тасаддиқ. Хотин киши оғирвазмин, ҳаё-андишали, дилдор бўлгани яхши. Эрга мулозаматли хотин суюкли бўлади. Ҳурмат қилсанг ҳурмат кўрасан деганлар»...

Энди ўйлаб кўрса, қайнонаси ёмон гап айтмаган экан. Онасидан хатолик ўтган. Қизи уйдан гап олиб келганда уришиб, қайириб ташламаган. Баъмани оналарга ўхшаб:

«...Қайнонанг шаънига шу гапларни айтгани уялмадингми?

Бир нарса деган бўлса, боласи қатори кўриб айтган. Мен ҳам у кишининг ўрнида бўлсам, шу гапни айтган бўлардим. Қайноналик келин— қарқара келин, қайнонасиз келин масхара келин, дейишади. Ўшаларни ҳурмат қил. Меҳнатингни аяма... Уйинг ўша ер. Сув келса симир, тош келса кемир— шунда сендан минг-минг рози бўламан» деса, ўзига ҳам, ёшларга ҳам фойда эди-ку. Шу боисдан ҳам, онасини кўриб қизини ол, дейишган-да.

Ёшлар ҳам кексаларнинг белидан қувват, кўзидан нур кетиб, кўнгиллари нозиклашиб қолганини тушунишлари, иложи борича дилларини хушнуд қилиб, хизматларида бўлишса нур устига аъло нур бўларди. Қил ганлари бир кун ўзларига қайтишини унутмасликлари лозим.

Очиқ гап, «қўйди-чиқди» можаролари бўлиб турадиган савдо. Аммо туппа-тузук оилаларнинг фарзандлари баъзи катталарнинг жоҳиллиги, ёшларнинг уқувсизлиги туфайли бебахт бўлиб қолишмоқда. Бунинг сабаблари қуйидагиларда сезилади:

Келиннинг «айби» дарров билиниб қолади. Келин бамисоли бир ердан иккинчи ерга олиб ўтқазиладиган ниҳол. Уни авайлаб, парваришлаб ўстирсак, ширин-ширин меваларидан баҳраманд бўламиз.

Келинни ҳам боламиздек кўриб, билганини мақтаб, билмаганини бафуржа, ётиғи билан ўргатсак, айбини тушунтирсак олам гулистон. Уйга меҳр қўяди. Қайнонанинг айтгани —айтган, дегани —деган бўлади.

Келин ҳам қайнона, қайнотани сийласа, ўз ота-онасидек кўриб ҳурматласа, меҳнатини аямаса, айтганларини яхшиликка бурса ўзи ҳам иззат-икромда бўлади.

Куёвлар хусусига келсак, улар ҳам қиз томонга ўғил бўлиб хизмат қилишлари, зинҳор «иззат талаб» бўлмасликлари керак. Шундай бўлганда келин ҳам умр йўлдошини бошига қўяди, ҳаёти ширин, аҳилликда ўтади. Ота-она ризо бўлса, ҳаёт ҳам бошқачароқ ўтади.

Хуллас, қарс икки қўлдан эканини унутмаслик керак. Қачон тенглик қонуни бузилса, ўртадан тинчлик, ҳузур-ҳаловат кетади.

Ота-оналаримиз ўғил-қизини болаликдан оила-рўзғор юмушларига солиб, дастёрчиликда чиниқтиришлари, эркини фақат ўзига бериб қўймасликлари керак. Фарзандни илм-ҳунар эгаси бўлишга даъват этмаслик, бу йўлда ўринсиз «раҳнамолик» яхши эмас. Ўғил-қизнинг келажаги, бахтини ўйлаб иш тутмаслик, ортиқча меҳрибонлик, давлати, мансабидан мастлик ёмон оқибатларга олиб келади.

Мунис онахонларимиз, лобар аёлларимизнинг оилада ҳамжиҳатлик, жонкуярлик, меҳр-оқибат ва муроса-ю-мадора билан иш тутишлари, рўзғор юритишлари ҳаммамизга ибрат мактаби бўлиб қолиши керак. Донолар айтганидек, яхши хотин—нур, у билан оила, уй-рўзғор, фаровон турмуш доим мунаввар бўлади.

Ойшахон ТЎРАЕВА,
педагогика фанлари кандидати, доцент.

Иззатингдан айрилма

КУМУШ УЗУК

Бўлган воқеа

У кутди. Чидам ва тоқат билан кутди. Лекин ўғли билан келинидан дарак бўлмади. Ҳатто набиралари ҳам келмади. Узун кун қандайдир қувонч ва ҳаяжон билан тўлиб юрган она кўнгли бир зумда бўмбўш бўлиб мунғайиб қолди.

Хонадонларда чироқ ёнди. Қариндош-уруғлар-у, узоқ-яқинлар билан тўлиб-тошган қўшни оилалар аллақачонлар байрам дастурхони атрофида гавжум ўтиришибди. Шу чоқ бирдан хола девор-дармиён қўшниси Каримахон деган жувоннинг боя: «Кечқурун бизникига чиқинг, меҳмонлар келади» деганини эслади. «Чиқсаммикан, йўқ. Ахир қай юз билан чиқаман. Каримахонга ўз оғзим билан бугун ўғлим ва келиним келишини айтганман-а. Борди-ю, ўғлимникига ўзим бора қолсам-чи!»

Хаёлига келган шу фикрдан Хосият хола яна яшнаб кетди. Тезда кийинди. Қачонлардир байрамда марҳум чоли ҳадя қилган кумуш узугини қўлига тақишни ҳам унутмади. Яна ниманидир олмоқчи бўлган эди-я. Лекин нимани, тавба шошилганда ҳеч нарса эсига келмасди. Хола, нима бўлса бўлар дея қўл силтади-ю, шоша-пиша йўлга тушди.

Кўчага чиқиши билан шундоққина олдига бир машина келиб тўхтади. Шофер йигит олдинги эшик ойнасидан бош чиқариб салом берди, сўнг қаерга боришини сўради. Холадан жавоб олгач, орқа эшикни очиб уни ичкарига ўтқазди.

—Йўлим экан, ташлаб ўтаман, опоқи.

Шофер жудаям хушчақчақ йигит экан. Бир гапириб, ўн кулади. Кулдира-кулдира холанинг ҳам ичагини узди. Манзилга келишгач, хола шоферга пул узатди.

— Бугун байрам, — деди шофер, — байрам бўлганда-ям хотин-қизлар байрами. Шундай кунда пул олиш уят эмасми, опоқижон,— дея ҳазиллашди.

Хола кира ҳақини қолдириб қайта-қайта раҳмат айтди, тилак билдирди:

— Тупроқ олсанг—олтин бўлсин. Бола-чақангнинг роҳатини кўр, ўғлим.

— Мана бу бошқа гап, яшанг опоқи!

Шофер хурсанд жўнаб кетди. Хола рўпарадаги баланд иморатнинг иккинчи қаватига беихтиёр кўз ташлади. Чироқлар ёқилган. Демак ўғли ва келини уйда. «Келганим яхши бўлди-да,— ўйларди у, — қайтага бир кеча невараларимни бағримга босиб, мазза қилиб ётадиган бўлдим».

Хола оҳиста иккинчи қаватга кўтарилди. Эшик қўнғироғини босди. Рўпарасида кичкинагина Раънохон пайдо бўлди.

—Вой бувим телдила! — қувончдан қизалоқнинг кўзлари ял-ял ёниб холанинг бўйнига осилди.

— Бувижон, сизни соғиниб тетдим, — эркаланди Раъно ширин тилллари билан.

Хола кўзига ёш олди. Хайрият уни унутишмабди. Соғинишаркан-ку уни ҳам.

— Ҳай чиқинг, ойинигиз келдилар, — ошхонадан келини Эъзозхоннинг овози эшитилди. Фозилжон аранг-қаланг чиқиб ойиси билан сўрашди.

— Яхши келдизми!

Остонада Эъзозхон кўринди. Қайнонаси билан кўриша туриб:

— Ҳозирги қариялар ҳам тузук. Ҳамма нарсага вақт топишади. Мана байрам қилиб бизни кўргани келибдилар. Биз бўлсак мундай киногa боришга ҳам вақт тополмаймиз, дея ўз гапидан ўзи ҳузур қилиб кулди Эъзозхон.

— Қани, овқатингни тезроқ олиб кела қол. Мана, ойим келибдилар. Невараларига қараб турсалар биз ғиз бориб, киногa тушиб кела қоламиз.

— Ҳа-я, айтгандай...

Эъзозхон йўқотган буюмини баногоҳ топгандай хурсанд бўлиб кетди.

Дастурхон атрофига ўтиришди. Бир-бирларини байрам билан табриклашган бўлишди. Раънохон ва Ибохонлар бувиларига открытка топширишди. Фозилжон Эъзозхонга маънoли қаради. Хотин чимрилиб ўрнидан турди. Узоқ ивирсина-ивирсина қоғозга ўралган бир нарса олиб чиқиб, кампирнинг олдига қўйди.

—Раҳмат, қизим, — деди хола негадир хўрлиги келиб.

Шу пайт у уйда унутиб қолдирган нарсани эслади. Вой тавба, оламан деб турган нарсани эсидан чиқарса-я. Қарилик қурсин. Энди нима қилди! Невааралари майлику-я лекин келинига бир нарса совға қилмаса қандоқ бўлар-кин! Бирдан холанинг кўзи қўлидаги чоли ҳадя қилган узукка тушди. Узукни бармоғидан чиқарди-ю, келини Эъзозхонга тутди.

— Қизим, мендан сизга эсдалик бўлсин. Бу оддий жез узук бўлса ҳам олтиндан қиммат. Фозилжоннинг дадасидан хотира эди. Уни яхши ният билан тақиб юринг.

Онасининг бу соддадиллик билан қилаётган ишини кўриб Фозилжон ғалати бўлиб кетди. Унинг назарида ойиси ҳунук бир иш қилаётгандек эди. Набиралар эса ой нуридек ялтиллаётган феруза кўзли кумуш узукни қизиқиш билан қўлга олиб, томоша қилишарди. Бирдан Эъзозхон қизи Раънохоннинг қўлидан кумуш узукни юлқиб олди-да:

— Вой тавба, бошимга урамамни кумуш узукни, — деди кесатиқ билан. Хола гуноҳ иш қилиб қўйган ёш боладек келинига мўлтиллаб қаради. — Олинг, тақиб олинг, узугингиз ўзингизга сийлов.

Эъзозхон узукни холанинг олдига улоқтирди. Фозилжон ўрнидан туриб кетди. Хола бошини қуйи эгди. Унинг кўзларида ёш йилтиллади. Эъзозхон қаҳр билан эрига тикилди.

М. КОМИЛЖОНОВ.

Насрий масаллар

●

УЧ ДЎСТ

Мақсад, Умид, Ишонч баногоҳ бир жойга тўпланиб қолишди. Шунда Мақсад дўстларидан:

— Эзгу ният ва орзу-умидларни қандай қилиб тезроқ амалга ошириш, улар инсонларга янада кўпроқ наф келтиришига қандай эришиш мумкин? — деб сўраб қолди.

— Бу йўлда мен сенга яқиндан ёрдам бераман. Ниятларинг рўёбга чиқиши учун қалбингда чироқ ёқиб, йўлингни ёритиб тураман, — деб жавоб қилди Умид.

— Бу соф мақсадлар рўёбга чиқиши учун мен сизларга ҳамиша ишонч бағишлаб тураман, — деди Ишонч.

— Раҳмат дўстларим, —деди Мақсад жилмайиб, — ҳамиша мана шундай ҳамжиҳат бўлсак, ниятларимиз амалга ошаверади.

АЛАНГА ВА КУЛ

Гуриллаб ёнаётган гулхан атрофида пайдо бўлаётган Алангага:

— Ҳов, Аланга, намунча шаҳд билан кўкка интиласан, чирсиллаб ёнасан, ахир наҳот сен мени ҳолимга тушишни истаётган бўлсанг, — дея пичинг қилди Кул.

— Гапинг тўғри, лекин бир оз бўлса-да кўкка интилиб, ҳаракатда бўлганим — сенинг лоқайд ётишингдан минг марта афзал ва мароқлидир, — деб жавоб қилди Аланга.

Фаёз ҒАФУРОВ.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ТАСС ВА АПН МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

• Социализм мамлакатларида

Берлин деҳқонларининг юмуши

БЕРЛИН. ГДР пойтахти атрофида жойлашган Мальсдорф ва Малхов, Каров ва Линденберг қишлоқлари кўпгина берлинликларга автобус маршрутларининг сўнгги бекатлари сифатидагина яхши маълум бўлиб қолгани йўқ. Шу аҳоли пунктларида яшовчи кишилар маҳаллий қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш кооперативида меҳнат қиладилар. Бу кооператив шаҳарни озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашда муҳим роль ўйнайди.

Кооператив шаҳарнинг шимоли-ғарбий чеккасида икки минг гектардан кўпроқ унумдор ерга эга, дейди унинг раиси Герхард Бартель. Баҳорги экин майдонлари замонавий уй-жой кварталлари билан ёнма-ён жойлашган. Берлин яқинидаги бу кооператив ишлаб чиқариш рентабеллиги жиҳатидан мамлакатдаги энг илғор кооперативлардан биридир. Бултур хўжаликда ҳар гектар ердан 55,3 центнер донли экинлар олинди. Кооперативлар бу йил бўлиб ўтган ҳисобот йиғилишида 1,18 центнер кўп ҳосил йиғиштириб олиш мажбуриятини қабул қилдилар.

Хўжалик далаларида донли экинлар билан бир қаторда сабзавот ҳам етиштирилмоқда. Бунинг учун 460 гектардан кўпроқ ер ажратилган. Шу «яшил конвейер»дан ҳар йили юз тонналаб сабзавот етказиб берилмоқда.

Берлин кооператорлари экинларнинг ҳосилдорлигини, меҳнат самарадорлигини оширишга доимо ҳаракат қилмоқдалар. Гумбольдт номли университет ва олий инженерлик мактабининг мутахассислари бу соҳада уларга ёрдам бермоқдалар. Қўзиқорин етиштириш, сабзини қайта ишлаш ва консервалаш янги технологияси ижодий изланиш натижаси бўлди. Шаҳар инженерлари ва олимлари суғориш системасини яратишда кооперативга катта ёрдам бердилар. Бу суғориш системаси ишланадиган бутун майдонларнинг қарийб учдан бир қисмини ўз ичига олади.

Мамлакатда кўкламдаги дала ишларига тайёргарлик ҳафталиги ўтказилди. Бу ҳафталик хўжаликни янада ривожлантиришда, машина-механизмлар ва экиш ишларига тайёрлашда муваффақиятга эришилганлигини кўрсатди. Кооператив коллективи ўртага қўйилган вазифаларни муваффақиятли адо этишга интилиб, 1984 йилги рекордли кўрсаткичлардан ўзиб кетишга эришиш ниятидадир. Бу йилги экин экиш ва ҳосил йиғиштириб олиш кампанияси Берлин кооператорлари учун келгуси беш йилликда ишларни соз бошлаб юбориш йўлида яхши замин бўлиши лозим.

Поляк ёшларининг ташаббуси

ВАРШАВА. Польша йигит ва қизлари Польша социалистик ёшлар союзи (ПСЁС)нинг бўлажак IV съезди арафасида мамлакат корхоналарида ёшларнинг ишлаб чиқариш бригадаларини тузишда ташаббускор бўлдилар. Ёшларнинг ишлаб чиқариш коллективлари тузилганлиги, уларнинг социалистик мажбуриятлари тўғрисидаги маълумотлар шу кунларда республиканинг ҳамма томонларидан Польша социалистик ёшлар союзи бош бошқармасига келиб турибди.

Масалан, Мелец шаҳридаги транспорт ускуналари заводида 170 та ишлаб чиқариш бригадаси тузилган, уларга мингдан кўпроқ ишчи бирлашган. Улар «Польша социалистик ёшлар союзи IV съезди социалистик меҳнат бригадаси» номини олиш ҳуқуқи учун курашишга қарор қилдилар. Мелецлик машинасозлар меҳнат унумдорлигини ошириш ва маҳсулот сифатини яхшилаш, хом ашё ва энергияни кўпроқ тежаш, янги рационализаторлик таклифлари жорий қилинишига эришиш мажбуриятини олдилар.

Бидгошч воеводалиги пўлат конструкциялар заводида ёшлар союзининг аъзолари ҳам бу йилги ишлаб чиқариш топшириқларини анча ошириб адо этиш мажбуриятини қабул қилдилар. Қурилиш машиналарини ишлаб чиқарадиган «Эремб» саноат бирлашмаси ишчилари, Бидгошчдаги темир йўл узели ходимлари ҳам бу ташаббусни қўллаб-қувватладилар. Катовицедаги бир қанча шахталарнинг ёш кончилари, Нова—Гутодаги Ленин номли металлургия комбинатининг ва ПХРдаги бошқа корхоналарнинг ишчилари ҳам ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишга қаратилган юксак мажбуриятлар қабул қилдилар.

Селекциячиларнинг ютуғи

УЛАН-БАТОР. Чорвачиликда селекция-наслчилик ишларини такомиллаштириш — халқ Монголияси қишлоқ хўжалигини интенсивлаш шартларининг муҳим бандларидан биридир. Ҳозирги вақтда республикада жамоат подасини сифат жиҳатдан яхшилаш борасида катта ишларни амалга ошираётган қарийб элликта ихтисослаштирилган хўжалик, ферма ва ишлаб чиқариш-синаш станциялари бор.

Улан-Батордаги Ж. Самбу номли чорвачилик ва ветеринария илмий-тадқиқот институти шу соҳада иш олиб бораётган олимлар ва мутахассисларнинг куч-ғайратини бирлаштирмоқда. Монголия селекциячиларининг зўр бериб ишлаши натижасида қўйларнинг майин жунли ва узун жунли, эчкиларнинг тивит берадиган зотлари яратилди. Бу зотлар қимматли хусусиятлари билан ажралиб туради ва маҳаллий табиий-иқлим шароитларига жуда яхши мослашган. Республика қишлоқ хўжалигининг бош тармоғи—чорвачиликни барқарор ривожлантиришни таъминлаши лозим бўлган икки юзта амалий тавсия ва илғор технологияни ишлаб чиқиш ҳам институт ишининг муҳим якуни бўлди. Институт ходимлари Совет Иттифоқи, социалистик ҳамдўстликдаги бошқа мамлакатларнинг турдош ташкилотлари ва илмий марказлари билан биргаликда кўпгина энг актуал мавзуларни ишлаб чиқмоқдалар.

ТАСС фотовиставкасининг муваффақияти

РИМ. Италия пойтахтида ТАССнинг «Ер юзида ҳаётни кўзлаб кўрсатилган буюк жасорат» мавзуидаги фотовиставкаси зўр муваффақият билан ўтмоқда. Виставка «Италия —СССР» жамиятининг иштирокида ташкил этилди. Римнинг қоқ марказидаги қадимий Венеция саройида жойлаштирилган экспозицияни ҳозирнинг ўзидаёқ минглаб кишилар: қаршилик ҳаракатининг ветеранлари, ёшлар, мактаб ўқувчиларининг делегациялари, чет эллик туристлар томоша қилдилар. Улар фашизмга қарши курашда 20 миллион фарзандидан жудо бўлган совет халқи кўрсатган мардлик ва қаҳрамонлик тўғрисида ҳикоя қилувчи ўтган уруш эпизодларини акс эттирган фотосуратлар билан қизиқиб танишдилар. Томошабинлар фикр-мулоҳазалар дафтарига ўз таассуротларини ёзиб қолдирмоқдалар. Улардан бирида бундай деб ёзилган: «Шунча қурбон берган халқ тинчликни истамаслиги мумкин эмас. СССР янги жаҳон урушига йўл қўймаслик учун қатъият билан курашмоқда. Яшасин Совет Иттифоқи!»

Италия марказий телевидениеси ТАСС фотовиставкаси ҳақида махсус репортаж тайёрлади. Репортаж «Досье» оммабоп программаси орқали тез орада кўрсатилади. Экспозиция, деб ёзади Италиянинг АНСА ахборот агентлиги, СССРнинг фашистлар Германияси агрессиясига қарши олиб борган кураши тўғрисида, Европа халқларини фашистлар зулмидан халос қилган Совет Армиясининг буюк роли ҳақида ҳикоя қилади. Агентлик энг драматик кадрлар орасида Москва остоналарида олиб борилган жанг, Ленинград қамали, Сталинград жанги, Берлиннинг олиниши эпизодларини алоҳида ажратиб кўрсатади.

Венгрия. Бу йилги қишнинг оғир келишига қарамай табиат қийинчиликлари мардонавор енгилди. Мамлакатнинг асосий транспорт воситалари қатнайдиган баъзи сув йўллари қалин муз билан қопланди. Аммо матонатли кишилар табиат қийинчиликларини оқилона енгишиб, кемалар юриши учун йўл очишди.

СУРАТДА: Тиса дарёсининг муз билан қопланган ерларида.

Жаҳон шаҳарлари ва пойтахтларида

● АММОН. Кейинги беш йил ичида 80 минг киши Исроилни абадий тарк этди. Иммиграция ишлари министри Яков Цур кнессет (парламент)да сўзлаган нутқида шунга иқрор бўлди. Бултур мамлакатдан кетиб қолган кишилар сони 1983 йилга нисбатан беш ярим баравар кўпайди.

Кенг халқ оммасининг аҳволи ёмонлашиб, ишсизлик кучайиб бораётганлиги, Тел-Авив Яқин Шарқда олиб бораётган тажовузкорлик урушларида қатнашишни истамаслик — Исроил аҳолиси кўплаб бошқа мамлакатларга қочиб кетаётганлигининг бош сабабларидир.

● БАҒДОД. Ироқ пойтахтининг шарқидаги шаҳарча—Саддам кейинги йилларда таниб бўлмас даражада ўзгарди. 1979 йил 25 февралда республика раҳбарлари миллиондан кўпроқ киши яшайдиган шаҳарчани тубдан қайта қуришга қарор қилган эдилар. Ҳозир у катта қурилиш майдонига айланган, омонат кулбалар ўрнида замонавий кўп қаватли уй-жой массивлари қад кўтарди, шаҳарнинг юзлаб километр кўчалари асфальтланди, кенг замонавий магистраллар барпо этилди. Шаҳарликларга соф ичимлик сув етказиб бераётган 77 километрли водопровод қурувчиларнинг ифтихори бўлиб қолди.

Шаҳарчани социал-иқтисодий жиҳатдан ривожлантириш давом этмоқда. Медицина хизмати анча яхшиланди. Ҳозир Саддамда соғлиқни сақлаш муассасаларининг кенг тармоғи бунёд этилган. Бошланғич ва ўрта мактабларда 250 мингга яқин ўқувчи таълим олмоқда.

● КОБУЛ. Афғонистонда кооперативлаштириш ҳаракати кучайиб бормоқда. «Кабул Нью-таймс» газетасининг хабар қилишича, ўтган йилнинг ўзида республиканинг турли районларида қирқтага яқин турли кооператив хўжаликлар тузилди. Ҳозир мамлакатда 540 та қишлоқ хўжалиги, матлубот ва ҳунармандчилик кооперативи муваффақиятли ишлаб турибди. Улар аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари ва энг зарур моллар билан таъминлашда, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришда тобора катта роль ўйнамоқда. Давлат уларга катта мадад кўрсатиб, енгил шартлар билан кредитлар бермоқда, уруғлик, ўғит ва зарур машина-механизмларни ажратмоқда.

● ҚУВАЙТ. Ўз малакали кадрлари мутлақо етишмаётганлиги —Форс кўрфазидаги ривожланаётган кичик араб мамлакати— Катар раҳбарлари олдида турган энг муҳим муаммолардан биридир.

Катар экономикасининг ишлаб чиқариш тармоқларида машғул бўлган ишчи кучининг асосий қисми бошқа араб давлатларидан ва Жануби-Шарқий Осиё мамлакатларидан келган муҳожирлардан иборат.

Кейинги йилларда Катар раҳбарлари миллий кадрлар тайёрлашга ва уларни экономикани бошқаришга, ривожланиш лойиҳаларини амалга оширишга актив жалб этишга зўр эътибор бермоқдалар. Бултур катарликлардан бир ярим мингга яқин киши олий ўқув юртларини тамомлаб, мамлакатнинг турли министрликлари ва бошқармаларида ишга тайинланди. Уларнинг кўпчилиги олий маълумотни чет элларда олган. Бироқ, мамлакатга зарур бўлган кадрларни Катарнинг ўзида тайёрлаш мақсадида олий ва ўрта махсус ўқув юртларининг тармоғини кенгайтириш кўзда тутилмоқда.

ХАЛҚНИ БИЛИМЛИ ҚИЛИШ ЙЎЛИДА

БАҒДОД. Ироқ республикаси мустақиллик йиллари мобайнида миллий экономикани ривожлантиришда катта муваффақиятларга эришди. Саноат жадал ўсганлиги, қишлоқ хўжалиги интенсив ривожланганлиги малакали ишчилар, инженер-техник ва илмий кадрларга эҳтиёжни кучайтирди. Мамлакат ҳукумати ана шу проблемани ҳал этишга қаратилган тадбирларни ишлаб чиқди ва амалга оширмоқда.

1977 йилда мактаблар, коллежлар ва олий ўқув юртларида бепул ўқиш жорий этилди. Бу эса тез орада ўз самараларини берди. 1982—1983 йиллардаёқ 3,5 миллиондан ортиқ ироқлик бола бошланғич ва ўрта мактабга қатнади. Ҳунар-техника билим юртларининг тармоғи вужудга келтирилди ва кенгайтирилмоқда. Ҳозир Ироқда 220 тадан ортиқ билим юрти ишлаб турибди ва уларда қарийб 127 минг йигит-қиз таълим олмоқда.

Ироқ кенг кўламдаги социал-иқтисодий ўзгаришлар программасини амалга ошириб, айни вақтда олий мактаб системасини ҳам вужудга келтирди. Натижада ҳозир турли профилдаги 15 дан ортиқ институт дипломли мутахассислар тайёрламоқда. Мазкур институтларни тамомлаб чиққан кишилар нефть саноатида, қурилишда, қишлоқ хўжалигида муваффақиятли ишламоқдалар. Олтита университет ва бир қанча институт фаол илмий ва амалий ишлар олиб бормоқда. Бу олий мактабларга шу йилнинг ўзидаёқ 40 мингдан ортиқ студент қабул қилинди. Ироқ матбуоти расмий статистика маълумотларига асосланиб таъкидлашича, яқин йилларда мазкур ўқув юртлари олий маълумот олиш истагини билдираётган кишиларнинг ўсиб бораётган талабини қондиролмайдиган бўлиб қолади. Шунинг учун олий таълим ва илмий тадқиқотлар министрлиги Ироқ пойтахти атрофида янги катта университет қуришни режалаштирмоқда.

Илмий ва амалиётчи кадрлар тайёрлаш проблемаларини ҳал этишда Ироққа Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари ёрдам бермоқда. Ироқлик кўпгина инженерлар ва врачлар, бошқа касб эгалари СССРда тайёргарликдан ўтиб, совет олий ўқув юртлари ҳузуридаги аспирантурада шуғулланмоқдалар.

Редактор
Ш.О.УБАЙДУЛЛАЕВ.

ЁЗГИ ТРАССАЛАРДА ТРАНСПОРТ АВАРИЯСИЗ ИШЛАСИН!

ЁЗ ВА ҲАРАКАТ ХАВФСИЗЛИГИ ҲАРАКАТ ҚОИДАЛАРИ

Баҳорги-ёзги даврнинг бошланиши йўл ҳаракатидаги барча параметрларнинг жиддий жонланишини келтириб чиқаради. Йўлларда турнақатор тизилган мотоциклчилар пайдо бўлади, автомобиллар ҳам анча кўпаяди. Транспорт оқимини бошқариш мушкуллашди ва умуман йўл ҳаракати хавфли бўлиб қолди. Шаҳримиз йўлларида ҳаракат тезлигининг сезиларли оширилиши, транспорт оқимининг интенсивлиги йўл-транспорт ҳодисаларининг кўпайишига олиб келади.

Бу саҳифа материаллари йўл ҳаракати иштирокчиларини баҳорги-ёзги мавсумда ҳаракат хавфсизлигини таъминлашга оид баъзи тавсиялар билан таништиради, у ёки бу йўл ҳаракати ҳолатида тўғри қарорга келишга ёрдам беради, шунингдек, йўл ҳаракати қоидалари бузилишининг энг хавфли турларини изоҳлаб беради.

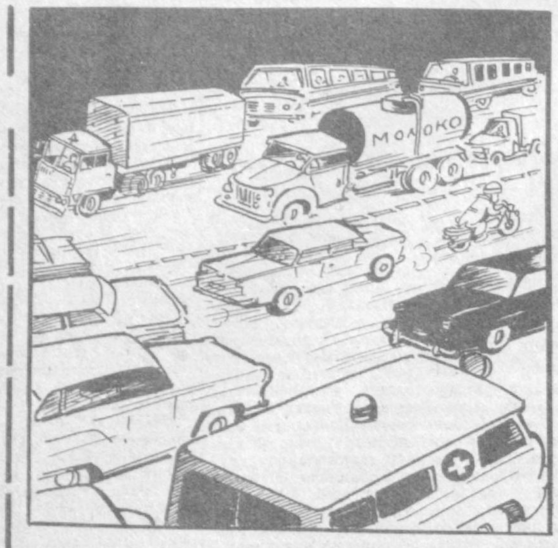

ТЕЗЛИК: ДЎСТМИ ЁКИ ДУШМАН?

— Ҳаракат шароитларининг яхшиланиши билан ҳаракат тезлиги ҳам сезиларли даражада ортиб боради. Бу эса ўз навбатида кўп ҳолларда ҳаракат хавфсизлигига таҳдид солади. Йўл-транспорт ҳодисаларини таҳлил қилиш шундан далолат берадики, белгиланган ҳаракат тезлигининг ҳайдовчилар томонидан ошириб юборилиши натижасида айниқса, баҳорги-ёзги ойларда йўл-транспорт ҳодисаларининг миқдори кескин кўпаяди.

Маълумки, автомобиль оширилган даражада хавф манбаи ҳисобланади. Уни бошқариш эса ҳайдовчидан юқори масъулият ҳиссини ва амалдаги барча норма ва қоидаларга эътиборли бўлишни тақозо қилади. Бироқ бу хавф нимадан иборатлигини барча транспорт воситаларининг ҳайдовчилари ҳам билавермайдилар. Юқори ҳаракат тезлиги ва шу тезликда автомобилнинг ўсиб бораётган улкан энергияси мазкур хавфни юзага келтирувчи энг муҳим фактордир. Бу ҳолда айб юқори тезликнинг ўзидагина эмас, балки шу тезликни қўлланиш мумкин бўлган ҳолатларни билмаслик ва тушунмасликдадир. Айнан шу «тезлик режими»ни тўғри танлай билиш моҳир, билимдон ҳайдовчига хос хусусиятдир. Бунга эса узоқ муддат давомида транспортни бошқаришни машқ қилиш, кўникма ҳосил қилиш, тажриба орттириш ва албатта — интизомли бўлиш, яъни йўл ҳаракати қоидаларига аниқ ва қатъий амал қилгандагина эришиш мумкин.

Айрим ҳайдовчилар кўра-билатуриб қоида талабларига совуққонлик билан муносабатда бўладилар, баъзи ҳолларда эса йўлда вужудга келаётган ҳолатларга тўғри баҳо бера олмайдилар ва ҳаракат режимини шунга муносиб тарзда ўз вақтида ўзгартира олмайдилар, кўриш масофаси чекланган участкаларда, чорраҳаларда, пиёдаларнинг ўтиш жойларида ва бошқа хавфли жойларда тезликни камайтирмайдилар. Шунинг учун тезликни танлаётганда ҳайдовчилар ҳаракат интенсивлигини ва атмосфера шароитини, машинадаги юкнинг ҳолат ва хусусиятларини ҳисобга олишлари зарур. Ҳар қандай ҳолда ҳам тезлик шундай бўлиши зарурки, хавфли вазият пайдо бўлган заҳоти йўл-транспорт ҳодисаси юз бермасдан туриб, автомобилни тўхтатиш мумкин бўлсин.

ХАВФСИЗЛИК КАМАРЛАРИНИ ТАҚИБ ОЛИНГ!

Йўл ҳодисасида киши нима сабабдан жароҳатланади? Гап шундаки, автомобиль бирон тўсиққа бориб урилган ёки икки машина тўқнашиб кетган дақиқада машина аллақачон кескин тўхтаган, машинадаги киши эса айнан шу тезлик билан олдинга ҳаракатланаётган бўлади, бунда у салондаги деталларга, олд кўзгуга урилиб, жиддий тан жароҳатлари олади. Бунда агар автомобилнинг тезлиги энг паст —соатига 20 км бўлса ҳам одам 2 метрли баландликдан қулагандай бўлади, 40 км/соат тезликда эса одам икки қаватли бинонинг томидан йиқилгандаги каби жароҳатланади. Бундан келиб чиқадиган хулоса шуки, автомобиль ва одамни унинг ҳаракатини олд томонга йўналтириш имконини берувчи эластик звено билан боғлаб қўйиш зарурати туғилади.

Бу вазифани бизнинг автомобилларимизда қўлланиладиган уч нуқтали мустаҳкамлагичга эга бўлган хавфсизлик камарлари тўла-тўкис бажара олади. Бундай камарларни тақиш йўл ҳаракати қоидалари пунктида кўзда тутилганидек мажбурий қилиб қўйилгач, йўл-транспорт ҳодисаларида жароҳатланиш, тўқнашувлардаги ўлим ҳоллари ҳам камайди. Баъзан шундай ҳам бўладики, автомобиль бутунлай ишдан чиққан, ҳайдовчи ва йўловчининг эса бирон жойи ҳам тирналмайди.

Шунга қарамасдан, ГАИ ходимлари ҳайдовчилар ҳаракат пайтида хавфсизлик камарини тақмаган ҳолларга кўплаб дуч келадилар. Бу билан улар ўз ҳаёти ва соғлигини беҳудага хавф остига қўяётганликларини билмайдилар. Йўл ҳодисасига ҳеч ким мутлақ учрамайди, деб айтиш қийин. Шу сабабли, хавфсизлик камарларини тўғри ва мунтазам қўллаш сизга йўлда ёрдам беради.

МАСТ ҲОЛДА РУЛНИНГ БОШҚАРИЛИШИГА ЙЎЛ ҚЎЙМАЙЛИК

Маст ҳолда транспортни бошқариш транспортларнинг авариясиз ҳаракат қилишига айниқса катта хавф туғдиради. Маст ҳайдовчи — ҳар уч йўл-транспорт фалокатидан бирининг сабабчисидир. Ичкилик ичган кишига ҳордиғи ўтиб кетгандек, куч-ғайрати кўпайгандек туюлади. Аммо бу алдоқчи туйғудир. Ичкилик бош мия ҳужайраларига таъсир этиб, ҳаракат тезлиги ва аниқлигига, кўриш ва эшитиш қобилиятига салбий таъсир этади, диққат-эътиборни паришон қилади. Бунинг натижасида маст ҳайдовчи йўлдаги вазиятни тўғри баҳолаб, тегишли чора-тадбирларни қўллашга ҳоли келмайди. Бу эса, ўз навбатида йўл-транспорт фалокатига олиб келади.

Ичкилик таъсирида ҳайдовчининг ҳаракат реакцияси, яъни асаб-томир системасининг у ёки бу таъсирловчига акс ҳаракати сезиларли даражада сусаяди. Бу эса транспортни бошқаришга салбий таъсир кўрсатади. Чунки кўп ҳолларда аварияниг олдини олишда секунднинг маълум дақиқалари ҳам ҳал қилувчи роль ўйнаши мумкин.

«Атиги бир кружка пиво ичган эдим» — дейди маст ҳолда транспорт бошқараётган айрим ҳайдовчилар. Шуни ёдда тутиш кераки, икки кружка пиво алкоголнинг таркиби бўйича бир стакан винога ёки юз грамм ароққа тенг. Алкоголнинг 25 грамми ҳам ҳайдовчи реакциясини қарийб 30 процентга камайтиради.

Шу туфайли, маст ҳолда рулни бошқараётган киши — жиноятчидир, деган машҳур гап юз фоиз ҳақиқатдир.

ШАҲАРЛИКЛАРНИНГ ИСТИРОҲАТ ТРАССАЛАРИДА

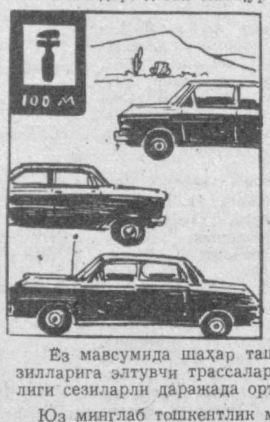

Ёз мавсумида шаҳар ташқарисидаги истироҳат манзилларига элтувчи трассаларда йўл ҳаракати интенсивлиги сезиларли даражада ортади.

Юз минглаб тошкентлик меҳнаткашлар ўзларининг ёзги отпускаларини табиат қўйнида, шаҳар ташқарисидаги дам олиш уйлари ва санаторийларда ўтказишга интиладилар. Кўрсатилган жойларга етиб бориш учун фақатгина шахсий транспорт воситаларидангина эмас, балки Тошкент шаҳридаги корхоналар, муассасалар ва ташкилотларга қарашли бўлган транспорт воситаларидан ҳам фойдаланилади. Йўлдаги бахтсиз ҳодисаларнинг олдини олиш учун олдиндан зарур эҳтиёт чораларини кўриб қўйиш зарур. Энг аввало ҳайдовчилар ҳам, транспорт хўжаликларининг раҳбарлари ҳам одамларни шаҳар ташқарисидаги истироҳат зоналарига ташишда шуни ёдда тутсинларки,—

АВТОМОБИЛНИНГ ШАЙЛИГИ УНИНГ АВАРИЯСИЗ ИШЛАШИ ГАРОВИДИР

Шу туфайли одамларни ташиш учун тўлиқ ишга ярокли автобусларнигина ажратиш зарур. Айниқса тормоз системаси ва бошқаришнинг барча механизмлари нуқсонсиз ишлашига алоҳида эътибор бермоқ лозим. Автобуснинг эшиклари мустаҳкам бекиладиган бўлиши зарур. Тасодифлардан ҳоли бўлиш учун ҳаракатдаги составни бевосита рейсга чиқиш олдидан техника назоратидан ўтказиш тавсия этилади. Олис рейсга чиқиш ҳолларида эса рейс давомида ҳам, йўлдаги махсус бекатда ҳам автобусларни кўрикдан ўтказиш зарур. Шахсий транспорт воситаларининг эгалари ҳам ўз транспорт воситаларининг яроқлилиги ҳақида обдон ғамхўрлик қилишлари талаб этилади. Шаҳар ташқарисига сафарга чиқишдан олдин техника хизмати кўрсатиш станциясида автомобилнинг барча узеллари ва агрегатлари ишончлилигини, пухталигини олдиндан текшириб кўриш тавсия қилинади. Бу чора-тадбирлар ҳамда йўл ҳаракати қоидаларига оғишмай амал қилиш шаҳарликларнинг ёзги истироҳат мавсумини шаҳар ташқарисидаги трассаларда йўл-транспорт фалокатлари каби кўнгилсизликлар билан бузмаслик имконини беради.

ЁЗГИ КАНИКУЛ— МАСЪУЛИЯТЛИ ДАВР

Жазирама ёз ойларида ҳаракат хавфсизлигини мураккаблаштирадиган яна бир фактор — бу мактаб ўқувчиларининг ёзги каникул пайтидир. Болалар учун шундай завқли бўлган ёз палласи шаҳар кўчаларида болаларнинг хавфсизлигини таъминлашга масъул шахсларнинг барчасига бир дунё ташвиш юклайди. Жажжи шаҳарликларнинг хавфсиз дам олишини таъминлаш, кичик ёшдаги пиёдалар билан йўл-транспорт фалокатига йўл қўймаслик барча катталарнинг вазифасидир.

Ёз фаслида кичкинтойлар куннинг кўп қисмини кўчада ва уйлар орасидаги йўлакларда ўтказадилар ва у ерда серҳаракат ўйинлар билан машғул бўладилар.

Кўп ҳолларда қоидалардан бехабар, транспорт ҳаракати келтириб чиқарадиган хавф-хатарни тушуниб етмайдиган ёш болалар йўл-транспорт фалокатларининг қурбони бўладилар. Давлат автоинспекцияси ҳар йили ёз фаслида 2—6 ёшли болаларнинг автомобиль ҳалокатига учраганликларини салмоқли рақамларда қайд этадилар. Шу сабабли, биз сизларга мурожаат қиламиз, қадрли ота-оналар, болаларингиз ўйин-кулгисини янада қатъийлик билан кузата боринг, уларга кўчанинг машиналар қатнайдиган қисмида ўйнашга рухсат берманг. Боланинг катталар қаровисиз қолиши — бу ҳамиша хавфлидир.

Мактабларда йўл ҳаракати қоидаларини ўрганиш бўйича мажбурий программа жорий этилганидан буён тошкентлик ўқувчиларнинг йўл таълимоти соҳасидаги билимлари анча ўсди. Шунга қарамасдан ҳали ҳам 7—15 ёшли болалар орасида йўл-транспорт фалокатлари кўплаб содир бўлмоқда.

Буни қандай изоҳлаш мумкин? Гап шундаки, кўп мактабларда йўл ҳаракати қоидалари бўйича машғулотлар хўжа кўрсинга ўтказилади. Болалар ўрганган қоидаларини амалда мустаҳкамлашлари учун ҳаракат хавфсизлиги бурчаклари ва автомайдончалар йўқ.

Ёзги пайтда болаларнинг кўнгилли дам олишларини ташкил қилиш —масъулиятли вазифадир. Бунинг яна бир мушкуллиги шундаки, кўпгина болалар майдончалари қониқарсиз аҳволда. Кичик тошкентликларга баъзи ҳолларда шунчаки тўп ўйнаш, велосипедда учиш учун ҳам жой топилмайди. Шу туфайли улар тўппа-тўғри кўчанинг машиналар қатнайдиган қисмига чиқиб кетадилар, бундан келиб чиқадиган оқибат эса маълум. Ўйлаймизки, ЖЭК бошлиқлари, уй комитетларининг раислари, активлар ўзларининг ҳовлисига бир синчиклаб назар ташласалар зарар қилмайди. Ўз фарзандларимизнинг хавфсизлигини таъминлаш нуқтаи назаридан бу масалада тезкорлик билан энг зарур чора-тадбирларни қўллаш лозим.

Буларнинг ҳаммаси Тошкентнинг ёш гражданларининг мароқли ва бехатар дам олишларига ёрдам қилади.

ДИҚҚАТ— БОЛАЛАР!

Ёзги каникул даврида болаларни шаҳар ташқарисидаги пионер лагерларига, дам олиш уйларига, санаторийларга олиб чиқилади.

Болаларни зарур манзилга етказгунча йўл бўйи тўла-тўкис хавфсизликни таъминлаш ҳам катта тайёргарликни ва қоидаларни аниқ бажаришни талаб этадиган мураккаб вазифалардан биридир.

Бу йилги мавсумда зарур хавфсизлик тадбирларига, транспорт воситаларини юксак савияда шайлашга, автопарклар томонидан болаларни ташишга тайинланган ҳайдовчилар составининг инструктажи сифатига юқори талаблар қўйилган.

Тошкент шаҳар ижроия комитети Ички ишлар бошқармасининг Давлат автоинспекцияси бошқармаси ходимлари томонидан ҳар бир колоннани кузатиб бориш бўйича аниқ планлар ишлаб чиқилган, пионер лагерларига олиб борадиган йўлларнинг ҳолати синчиқлаб текширилган, автобусларнинг ҳаракатланиш йўлида эҳтиёт чоралари кўриб қўйилган.

Транспортнинг техник ҳолатига махсус эътибор берилади. Гараждан чиқиш олдидан автомобилнинг ҳаракат хавфсизлигига таъсир қиладиган барча узеллари ва агрегатлари синчиклаб текширилади. Энг кичик, арзимайдиган нуқсон топилса ҳам машина болалар ташиладиган рейсдан олиб қолинади. Шуни эслатиб ўтиш жоизки, бундай рейсларга узлуксиз иш стажи камида уч йил бўлган ҳайдовчиларгина қатнашиши мумкин. Барча автобусларнинг олд томонига 2 та қизил байроқча қадалган бўлиб, колоннанинг бошида кетаётган биринчи автобусга «Эҳтиёт бўлинг, болалар!» деб ёзилган плакат ўрнатилиши лозим. Болаларни олиб кетаётган автобуслар колоннасининг ҳаракат тезлиги соатига 40 км. дан ошмаслиги керак.

Колоннага қарши тарафдан келаётган бошқа транспорт воситаларининг ҳайдовчилари колоннани кўргач, йўлнинг ўнг томонига мумкин қадар яқинлашиб, тўхташлари талаб этилади. Колоннадаги сўнгги автобус ўтиб кетгандан кейингина ҳаракатни давом эттириш мумкин.

Болаларни зарур манзилга олиб боришга масъул халқ маорифи бўлимларининг ходимлари, ўқитувчилар, тарбиячилар, пионервожатийлар ҳаракат бошланиши олдидан йўлда ўзларини қандай тутиш қоидалари тўғрисида болалар билан суҳбат ўтказишлари зарур. Болаларни автобусларга ўтказиш қатъий ташкилотчилик тартибида, катталар назорати остида олиб борилиши керак.

Мана шу айтиб ўтилган барча қоидаларга риоя қилган ҳолда, умид қиламизки, ёш тошкентликларнинг ёзги истироҳати кўнгилли ўтади.

БЕКАТ ВА ТЎХТАШ ЖОЙИ

Айтиб ўтилганидек, баҳор-ёз ойларида йўл ҳаракатининг интенсивлиги кескин ортади. Шунингдек, транспортни тўхтатиш ва сақлаш учун қўйиш қоидаларини бузиш туфайли содир бўладиган йўл-транспорт фалокатларининг сони ҳам кўпаяди. Кўпчилик ҳайдовчилар транспорт воситасини тўхтатишдан олдин йўл чеккасининг иложи борича ўнгроғида, агарда махсус йўл чеккаси йўқ бўлса кўчанинг машиналар қатнайдиган қисмининг четида тўхташ лозимлигини унутиб қўядилар. Шу оддийгина қоидага риоя қилмаслик кўпинча аварияга олиб келади. Аксарият, бу хил тартиббузарликка такси ҳайдовчилари йўл қўядилар, тўғри келган жойда пассажир олиш учун баъзан ҳатто серқатнов кўчанинг ўртасида ҳам тўхтайверадилар. Шунинг учун шаҳар автохўжаликлари, айниқса таксопаркларнинг йўл ҳаракати хавфсизлиги бўйича инженерлари ҳайдовчилар билан шу хилдаги тартиббузарликларнинг олдини олиш мақсадида тегишли суҳбат ва машғулотларни ўтказишлари лозим.

Ёз пайтларида кўпинча транспортнинг тўхтаб туриши мумкин бўлмаган жойда тўхтатиб қўйилганини кўрамиз. Бозорлар, кинотеатрлар, шаҳардаги йирик муассасалар ва одам кўп тўпланадиган шу каби жойларда қайта-қайта тартиббузарлик содир бўлади. Ҳайдовчилар автомобилларини қатор-қатор қилиб қўядилар, баъзан ҳатто йўлнинг ҳаракат қатнови тиғиз қисмигача машиналар турна қатор тизилиб, йўл ҳаракатини тўсиб қўяди. Архитекторлар йирик объектлар қурилишида қулай жиҳозланган тўхтаб туриш жойларини ҳам лойиҳалаштирсалар ГАИ ходимларига бу мураккаб масалани ҳал қилишда кўп жиҳатдан ёрдам берган бўладилар.

ДИҚҚАТ — ТЕМИР ЙЎЛДАН ЎТИШ ЖОЙИ

Темир йўлни кесиб ўтиш қоидаларини бузиш энг хавфли вазиятлардан биридир. Шу сабабли қуйидагиларни ёдда тутинг:

— темир йўлни кесиб ўтиш жойига яқинлашганда ҳайдовчи ҳаракат хавфсизлигига тўлиқ ишонч ҳосил қилиши лозим. Шлагбаум пастга туширилган ёки туширилаётган бўлса темир йўлдан ўтиш жойига чиқиш ман этилади;

— ҳайдовчилар шлагбаумга 5 метрдан яқин бўлмаган масофада тўхташлари, шлагбаум бўлмаган жойларда эса биринчи рельсгача камида 10 метр қолганда тўхташ керак. Ҳаракатни янгилаш олдидан ҳайдовчи поезд яқинлашиб келмаётганлигига ишонч ҳосил қилмоғи керак;

— темир йўлдан ўтиш жойида машина мажбуран тўхтаб қолган ҳолларда ҳайдовчи барча йўловчиларни тушириб, иложи борича темир йўл линиясини бўшатиб қўйишга ҳаракат қилиши зарур. Агар транспорт воситасини темир йўлдан четга олиб қўйишнинг иложи бўлмаса, икки кишини темир йўл полотноси бўйлаб кесиб ўтиш жойидан ҳар икки томонга 1000 метр масофага юбориш керак. Улар поезд машинистига сигнал берадилар.

ҚУВИБ ЎТИШ— ХАВФЛИ МАНЕВР

Автомобиль йўлнинг чап томонига сурилиб кетиб қарши томондан келаётган машина билан тўқнашиб кетди. Кўпинча бундай вазият қуйидаги ҳолларда: ҳайдовчи кўриш масофаси бирмунча чекланган жойларда, қишлоқ йўлларида, чанг босган кўчаларда олдинда бораётган транспортни қувиб ўтмоқчи бўлган пайтларда содир бўлади.

КЎЧА ҲАРАКАТИ ҚОИДАЛАРИ ҲАЙДОВЧИЛАРДАН ҚУЙИДАГИЛАРНИ ТАЛАБ ҚИЛАДИ:

— қувиб ўтишдан олдин ҳайдовчи ўтиб олмоқчи бўлган ҳаракат йўлкасида маълум масофага қадар транспорт воситаси йўқлигига, унинг ушбу маневри бошқа транспорт воситаларига ва пиёдаларга тўсқинлик қилмаётганлигига ишонч ҳосил қилиш керак.

— бу қоидага қатъий риоя қилган тақдирда ҳайдовчи йўлда фалокат содир бўлиш хавфидан холи бўлади.

АЗИЗ ЎРТОҚЛАР!

Республикамиз шаҳарларидаги кўчаларда автомобиллар сони йил сайин ортиб бормоқда. Сўнгги ўн йилдагина Тошкент транспорт парки икки баравар кўпайди.

Социалистик индустрия ютуқлари, саноатнинг барча тармоқларига сарфланадиган капитал маблағларнинг ўсиши, меҳнаткашларнинг моддий ва маданий даражасининг яхшиланиши гражданларнинг меҳнат қилиш ва турмуш шароитидаги барча соҳаларга автотранспортни жорий қилиш имконини яратади.

Бироқ атрофдагилар учун автомобиль хавф манбаи бўлиб қолиши мумкин. Шу туфайли Тошкентнинг барча аҳолиси йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлашда энг актив иштирок этиши керак.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 22/III да **Бир актли балетлар кечаси**, 23/III да **Тоҳир ва Зуҳра.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 22/III да **Ўғрини қароқчи урди** (билетлар сотилган), 23/III да **Олтин девор** (12.00), **Келинлар қўзғолони** (19.30).

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА—**Москва цирки артистларининг гастроллари** (19.30).

КИНО

22 МАРТДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«СПАРТАК» — **Санъат саройи** (катта зал, телефон 44-21-44), **Чайка** (20.30, телефон 77-06-20), **Нукус** (17.15, 20.30, телефон 46-46-55), **Ватан** (17.30, 21.00).

«МУҲАББАТ ДАРДИ» — **Санъат саройи** (кичик зал), **Ҳамза номли** (18.30, 21.00, телефон 91-10-51). **ВЛКСМ 30 йиллиги** (20.00, телефон 33-44-52).

«МУВАФФАҚИЯТ»—**Искра** (жуфт соатларда, телефон 39-14-59).

«ТАНГАНИНГ УЧИНЧИ ТОМОНИ —**Фестиваль** (тоқ соатларда, телефон 32-78-02).

«СЕВИШ ВАҚТИ КЕЛДИ» — **Қозоғистон** (катта зал, 17, 20.00, телефон 35-24-92), **ВЛКСМ 30 йиллиги** (18.20, 20.30, телефон 33-44-52), **Дружба** (телефон 66-15-75).

«ТЎРТ МУШКЕТЁР» —**Қозоғистон** (кичик зал, 18, 21.00).

«ТЎРТОВЛОН КАРДИНАЛГА ҚАРШИ» — **К. Ёрматов номли** (жуфт соатларда).

23, 24 МАРТДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«СПАРТАК»—**Санъат саройи** (катта зал, телефон 44-21-44), **Чайка** (10, 13.30, 17, 20.30, телефон 77-06-20), **Нукус** (10.40, 14, 17.15, 20.30, телефон 46-46-55), **Ватан** (11, 14.30, 17.30, 21.00).

«МУҲАББАТ ДАРДИ» — **Санъат саройи** (кичик зал), **Ҳамза номли** (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00, телефон 91-10-51), **ВЛКСМ 30 йиллиги** (10, 12, 15, 17, 20.00, телефон 33-44-52).

«МУВАФФАҚИЯТ» —**Искра** (жуфт соатларда, телефон 39-14-59).

«ТАНГАНИНГ УЧИНЧИ ТОМОНИ» —**Фестиваль** (тоқ соатларда, телефон 32-78-02).

«СЕВИШ ВАҚТИ КЕЛДИ» — **Қозоғистон** (катта зал, 11, 14, 17, 20.00, телефон 35-24-92), **ВЛКСМ 30 йиллиги** (11, 13.30, 16, 18.20, 20.30, телефон 33-44-52), **Дружба** (телефон 66-15-75).

«ТЎРТ МУШКЕТЁР» —**Қозоғистон** (кичик зал, 12, 15, 18, 21.00).

«ТЎРТОВЛОН КАРДИНАЛГА ҚАРШИ» — **К. Ёрматов номли** (жуфт соатларда).

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ МЕДИЦИНА ИНСТИТУТИДА (клубда) **17, 18 ва 19 апрель соат 16.30 да «ОЧИҚ ЭШИКЛАР КУНИ»** **Институт адреси:** Тошкент шаҳри, К. Маркс кўчаси, 103-уй.

МАРКАЗИЙ «ЮБИЛЕЙ» СПОРТ ЗАЛИДА
шайбали хоккей бўйича СССР чемпионати
ШАРҚ ЗОНАСИ II ГРУППА КОМАНДАЛАРИ ЎРТАСИДА
Х О К К Е Й
22— 24— 25 мартда
«БИНОКОР» (Тошкент) — «ЕРМАК» (Ангарск).
Учрашувлар шанба ва якшанба кунлари соат 17.00 да, бошқа кунлари — 18.30 да бошланади.
Справкалар учун телефон: касса — 46-03-12, 46-70-31, администратор— 46-07-53, 46-68-77.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») —орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и Ташгорсовета.
(Газета бир йилда 300 марта чиқади).

БИЗНИНГ АДРЕС:
700047, ТОШКЕНТ ШАҲРИ,
ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Телефонлар: секретариат — 33-57-02: бўлимлар: партия турмуши — 32-53-66; саноат — 33-08-74; қурилиш — 32-58-85; шаҳар хўжалиги — 32-55-39; Совет қурилиши ва ҳуқуқ —32-54-19; фан, мактаб, олий ўқув юртлари — 32-53-10; адабиёт ва санъат —32-56-81; ахборот —33-28-95; спорт ва ҳарбий ватанпарварлик ишлари— 32-55-32; хатлар — 33-29- 70; эълонлар бўлими— 33-81-42.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р—12151. Индекс 64690. А-2080. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10.